

TANKRED DORST
HERR PAUL

Színmű

Munkatárs: Ursula Ehler
Györffy Miklós fordítása

1686-ban, június 8-án két nemesúr a svájci Churba
menet egy útszéli bokorban vászonba bugyolált
kisgyermeket pillantott meg. Egyikük könnyőre
gerjedt, és utasította a szolgáját, hogy szálljon le és
emelje föl a gyermeket. El akarták vinni a legközelebbi
faluba, hogy ott gondját viseljék. Hanem amikor a szolga
leszállott, és megfogta a gyermeket, nem bírta fölemelni.
A két nemesúr elcsodálkozott ezen, és megparancsolták
a másik szolgának, hogy szálljon le ő is és segítsen. Ámde
azok ketten közös erővel sem bírtak vele, még csak
megmozdítani sem tudták.

Grimm testvérek: A súlyos gyermek

Szereplők:

Paul úr
Luise, a nővére
Helm
Lilo
Schwarzbeck
Anita

Színhely:

**Egy régi kis szappangyár tönkrement épülete. A gyár helyiségeinek egy részét hosszú
évek óta lakásnak használják. Néhány szép régi bútordarab megrongált állapotban.
Elnyűtt, valaha pompázatos bőrpamlag, a zongorán villanyfőző. Fenn a téglafalról régi
szappanportól elszürkülve szakadt meghajtószíj lóg a lendítőkerékről.**

Paul lomhán elnyúlt a nagy pamlagon. Szemlátomást nem szívesen távozik innen, a padlón különféle tárgyak hevernek, amelyek kicsúszhattak ernyedte kezéből, miután már nem volt szüksége többé rájuk, és így felhalmozódtak fekhelye körül. Kávészék, egy felborult pohár, több felütött könyv, összegyűrt újságlapok, egy kanál, egy nagy kenyérvágó kés, egy feltépett kartondoboz, ruhadarabok, zoknik. Paul mesél. Közben puha, fehér kezei, amelyekkel mintha még sohasem fogott volna meg semmit, sajtószerűen élénk, elegáns gesztusokkal repdesnek.

PAUL ... állj, állj, megállj, álljatok már meg, nem halljátok, elég volt már a rohanásból, álljatok meg már a lejtőn! Szeretnék pár szót váltani veletek, spanyolul vagy eszperantóul, igazán köszönhetnék egymást embermódra, és ha nem tudunk megegyezni valamilyen nyelvben, akkor a jelek nyelvén, a tíz ujjunkkal, ujjmutogatással, szemforgatással és bólogatással. Ez végtére is egyetemes nyelve az emberiségnek. - De maga ott nem hallgat rám. Maga csak rohan tovább. Látom, amint kapkodja a fekete lábait a csillogó jégtömbök alatt! Amott jön egy nagy négy lábú, aztán elfüstöl egy pirinyó, annak rövid gyereklábai vannak. Aztán még egy és megint egy! Megkínálhatnák benneteket egy kis erősítéssel, szép kövér vesztfáliai sültkolbásszal, elvégre én jó ember vagyok! Szinte már a példaképe másoknak, akik kevésbé jók. Csak egy kicsit falánk. És mégis sült kolbászt kínálok! - De nem, ezek csak rohannak tovább, nem akarnak diskurálni a furkók! Csak rohannak, rohannak lefelé a termékeny, zöldellő ecuadori völgyekbe! A földi paradicsomba, ahol nő és burjánzik minden. Mire leértek oda, elolvadnak a becses jégrögeitek! Kacagnom kell! Hiába rohantok, ahogy csak bírtok! Odafenn kivágjátok őket a gleccserből, és mire leértek - nem nagyobbak, mint egy kacsatojás! Ha a kereskedővel még soká alkudoztok, a végén már csak a vizes ujjatok marad!

Felbukkant Helm, nem tudni, hogyan jutott be: fiatalember, aki igyekszik erélyesnek és optimistának tünni. Ügyet sem vetve Paulra körül néz a helyiségben olyasvalaki módjára, aki szeretne informálódni tulajdona állapotáról.

PAUL Ilyenkor, aki észnél van, fölteszi a kérdést, érdemes volt-e... megkérdi magában...

LUISE HANGJA *kintről* Kivel beszélsz? Csak hallom, hogy folyton beszélsz, pedig nincs is itt senki!

PAUL Most hallgatok.

LUISE HANGJA Úgy beszélsz, ahogy a fák zúgnak.

PAUL *Helmre pillantva* Már van valakim, aki hallgat!

LUISE HANGJA Csak keresem és keresem, de nem találom a brossomat!

PAUL *Helmhez* Figyel rám?

HELM *pimaszul nevet* Hogy figyelek-e magára?

PAUL Különben mindegy.

HELM Tudja, ki vagyok?

LUISE HANGJA Egyszer akarom feltűzni a szép régi brossomat, és pont akkor nem találom ebben a nagy összevisszaságban.

PAUL *Helmhez* Csak áll itt a szobában, és a szemével szélkében-hosszában a négyzetmétereket számolja.

HELM *pimaszul nevet* Úgy látszik?

PAUL És a mi levegőnket szívja.

HELM Sajnos. Elég bűdös. *Pimaszul nevet.*

PAUL Nem használunk dezodort.

HELM Döglött macskaszag. - És az ablakok be vannak szögezve.

PAUL Nem mind.

LUISE HANGJA Megvan a brossom.

2

Feltűnik Luise: törékeny, ősz, idősödő asszony. Kissé divatjamúlt ünneplő ruhát visel, amely lötyög rajta, mert túl bő. Nyilván olyan hölgyé volt, aki nem olyan törékeny, mint ő, attól kaphatta ajándékba.

LUISE Már itt is vagyok!

HELM Jó estét.

LUISE Hogy jött be így se szó, se beszéd?

HELM Először csöngettem párszor.

LUISE Paul, te hallottál valamit?

PAUL Hiszen nem is működik a csengő.

LUISE Gyalázat.

HELM Aztán csak úgy benyitottam és feljöttem a lépcsőn...

LUISE Úgyse jön hozzánk különben senki!

HELM Én írtam azt a levelet.

LUISE Olyan kedvesen nevet. És milyen fiatal még.

HELM Hát igen. Tulajdonképpen mit várt?

LUISE Paul, nézd csak, jól ül a brossom?

HELM Én írtam azt a levelet, megkapták, ugye?

LUISE *fölvett még egy kopott szőrmekeppet is:* De kár, hogy épp ma este kell operába mennem! Kaptam egy jegyet ajándékba. Az egykori szabónőnkől. A veje az operánál van. Számomra ez mindig nagy élmény, képzelheti! Sajnos most egyáltalán nem tudok foglalkozni magával.

HELM Nem is fontos. Csak épp beugrottam. *Paulhoz.* Hol van a levelem? Csak az aláírása kellene, és már itt se vagyok.

PAUL Persze, persze.

LUISE Miféle levélről van szó, Paul?

Paul fáradtan leinti.

LUISE Tudja, Paul föl se bontja már a leveleket! Már évek óta nem. - Én még igen! Paul olyankor mindig kinevet. Azt mondja, még mindig várok a nagy szerencsére. *Kuncog.* Tényleg várok!

HELM Egyszerűen kidobja a postát?

PAUL Sohasem dobom ki a postát!

LUISE *mókázva megfenyegeti:* De Paul!

PAUL Nem érdemes. - Egyszerűen otthagyom. Ha megint jön valami, ott-hagyom azt is. Csak hevernek, lassan gyűlnek, kis kupac lesz belőlük, aztán nagyobb kupac. És aztán lecsúszik az egész az asztalról. Jártában-keltében párszor rátapos az ember. Aztán valaki félresöpri a halmot, rátesznek valamit... lassanként elenyészik.

LUISE Látja!

HELM De ebben az esetben igazán arra kell kérnem -

LUISE Ugyan, Paul, nézz már utána, tedd meg neki!

HELM Határidős ügy. Az épületről van szó. Tudniillik én vagyok az örökös. Dehát mindent megírtam.

PAUL No, igen.

LUISE Ebbe én inkább nem ártom bele magam. Ha üzleti ügyekről van szó, azt mindig a bátyám intézi! - De most már legfőbb ideje! - Remélhetőleg sikerül minden nagy terve, tiszta szívemből kívánom magának. *Elmegy, visszaszól.* Paul, a kék lábasban van még spagetti. De ne hidegen nyeld el megint!

3

PAUL Nos hát tekintse meg a tárgyakat. - Itt a spagetti. - Ott a tésztafőző. Ott, a zongorán. *Nem mozdulva a helyéről.* Megkínálhatom?

HELM *elhárító kézmozdulattal:* Inkább ne.

PAUL Jobb is így. Nehéz elosztani a hideg spagettit, olyan ragacsos. Késsel kettévágni pedig kulturálatlanság.

Paul feláll a pamlagról, odamegy a spagettis lábashoz.

PAUL Kézzel kell széthúzkodni, és a ragacsos fonatot szétszálazni. *Belenyúl a spagettibe.*

HELM *elhárítja.* Köszönöm, köszönöm.

Paul a szájába tömi a hideg téstát.

HELM Esetleg újra bemutatkoznék röviden.

PAUL Nem érdemes megmelegíteni a spagettit.

HELM Szívesen megmagyarázom, hogyan jutottam be lenn a házba. Éspedig: az öreg hölgy hagyatékában, akinek az örökséget köszönhetem, egy kulcs is akadt. A ház, gondoltam, talán áll még, de hogy egy ilyen régi kulcs még passzol-e a zárba, egy ilyen nagy vasvacak? - És passzolt!

PAUL *elnyeli az utolsó téstaszálakat:* Most már késő, ha mégis kért volna!

HELM Rezsót nem tesz az ember zongorára. Rezsó a zongorán - ez azért túlzás.

PAUL Luise néha még játszik rajta, hol a Bolhakeringőt, hol valami mást.

HELM Luise a húga, ugyebár?

PAUL Igen, ő a majomkutató.

HELM Csak itt fenn laknak a húgával? A ház hátsó felében hat helyiség van.

PAUL Lehetséges.

HELM Így van.

PAUL A hátsó részt sosem használtuk.

HELM Értem.

PAUL Nem volt atmoszférája. És két helyiség beázik, úgyhogy lassanként lemondunk róluk.

HELM Lemondtak?

PAUL Ki bírja ki azt a folytonos zajt, mikor kopognak az esőcseppek a felállított vödrökbe! Négy vödört állítottunk fel! Főleg a karosszékek körül! A szőnyeg idővel úgy átázott, hogy ködréteg borította a padlót! És örökké rövidzárlat! Olyankor csücsültük a holdtalan éjszakában a skót lápvidéken! - És a konyháról ne is beszéljünk! Micsoda pazar konyhák vannak manapság, szokta mondani húgom, a majomkutató.

HELM Igen. - Szeretném most mindjárt végigjárni a helyiségeket.

PAUL Hát ez sajnos nem lehetséges, fiatalember!

HELM Szeretnék tájékozódni, és követelnem kell a bebocsáttatást.

PAUL Követelnie természetesen lehet, annak nincs akadálya.

HELM Akkor menjünk.

PAUL Én már rég nem jártam arra.

HELM Ez nem érv.

PAUL Évek óta nem voltam ott!

HELM Semmi baj, majd odatalálok.

PAUL Erélyes, meg kell adni. Az fontos is.

HELM Röviden elmagyaráznám, mik a terveim itt. Felteszem, érdekli.

PAUL Hogyne.

HELM Szánálni fogom az egész leromlott épületet, tipp-topp lesz minden. Tudja, ugye, hogy ez mit jelent.

PAUL Persze, persze.

HELM Ez tudniillik azt jelenti, hogy minimum 800 000 márkát kell bele invesztálni. És mivel nekem nincs hozzá elég pénzem, egy társsal együtt. Ő természetesen alaposan szemügyre akarja venni az épületet, mielőtt pénzt öl bele.

PAUL Igen.

HELM Először fel kell mérni a házat, és alaprajzot készíteni róla. Régi tervrajzok nem kerültek elő.

PAUL Ennyit fog bajlódni a dologgal?

HELM Igen, ezek a terveink.

PAUL Dehát mi ezt nem várjunk el magától.

HELM Schwarzbeck úr is benéz még.

PAUL Igazán meglepő, hogy ennyi mindent akar tenni értünk.

HELM Azt hiszem, félreért. Én itt egy üzemet akarok berendezni. Itt!

PAUL Nahát, ez remek!

HELM Különféle átépítések nélkül ez nem megy.

PAUL Igen.

HELM Nincs más választásom. Szükségem van a helyiségekre.

PAUL Értem.

Csend.

HELM Csak nézzen körül egyszer a városban. Nézze meg, mi minden készül például a Friedrich Engels-Ringen! Mennyi új építkezés! Csupa hipermodern üzem! Vagy ha bemegy az udvarokba, és benéz a sok kis gyár ablakán, látni fogja, hogyan ülnek ott az emberek a neonfényben, a gépeknél, vagy állnak fehér munkaköpenyben a laborasztaloknál! És járt-e újabban a Nützenberger Strassén? Láttá-e, hogy Schaberttől szinte percenként gördülnek ki a kapun a megrakott kamionok? És a homlokzatok fehérre vannak festve, mindenütt bővítenek, fejlesztenek. Ezt látni mindenütt, az egész városban! Csak nem fogunk itt megmaradni szégyenfoltnak!

PAUL Én nem járok a városba.

HELM *egy pillanatig meghökkenve, aztán:* De azt csak tudja, mi folyik mindenütt. Az ember folyton hátravetett fejjel jár az utcán, mert odafenn mindenütt daruk forognak és állványzatok nőnek az égbe.

Paul mormog.

HELM Így nincs más választásom - hacsak nem hagyom tovább omladozni az épületet, míg össze nem dől az egész kóceráj, és akkor eladom bon-tásra. Ez ellen berzenkedem. Túl passzív nekem, egyszerűen szólva. - És talán a kötelességérzet vagy a hagyománytudat is közrejátsszik, a nagyapám... *Félbehagyja.*

Paul kiitta a csészéjét, feláll, a tűzhelyhez megy, hogy újabb csésze teát töltsön ki magának. Közben leejti a földre a csészealjat, amely a csészéhez volt ragadva, és az összetörik. Helm lehajol a cserepekért. Paul megáll, legyint.

HELM Kár érte. *A cserepeket nézegeti.* Mintha Wedgewood lenne. *Tovább vizsgálja őket.* Az bizony! Wedgewood!

PAUL *mormog:* Wedgewood... Wedgewood... *Teát tölt magának.*

HELM *a cserepekkel a kezében:* Szóval - az első lépést már megtettem, elfogadtam az örökséget. És ennek természetesen automatikus következménye a második, a harmadik és a negyedik.

PAUL Tulajdonképpen mi szükség van csészealjra?! Szigorúan véve az embernek egyáltalán nincs szüksége csészealjra!

HELM Még mindig ott a régi felirat az ajtón: „Iroda”. Kisilabizáltam a por és rozsdá alatt. Kitapogattam az ujjammal az I betűt.

PAUL Tojásszínű. Az volt a kezdet.

HELM De mit is beszélek! Ön valószínűleg sokkal többet tud a nagyapámról, mint én. Hiszen régen ott ült a ház elülső felében, emberemlékezet óta, és onnan tekintett alá, miféle mászkálás, nyüzsgés folyik odalenn.

Paul mormog.

HELM Nagyon szeretnék egyszer majd pontosabb részleteket is megtudni minderről, elvégre ez úgyszólván a cég története.

PAUL Hát ha én azt elmesélem magának...

Csend.

HELM Akkor?

PAUL Akkor nagy szemeket fog mereszteni, fiatalember! Akkor úgy kinyílik a szeme, mintha az örök tűzbe pillantott volna.

HELM Gondolom, önnek és főleg a húgának öröndetes dolog lenne, ha visszaköltözhetnének az elülső részbe, ennek csak előnyét látnák.

PAUL Eleinte ott gubbasztott hátul a suf niban, ott töltögette a zacskóit... aztán jött a fehérítőszóda... Mikor aztán a szappant kezdte főzni, máris kibérelte azt az idomtalan vöröstéglás tömböt a folyóparton. Aztán a mellette álló épületet, és aztán egyszercsak az összeset! Egycsapásra! A csődtömegből megszerezte az elülső részt is, mindent!

HELM Igen. És attól fogva igazi gyára lett.

PAUL Nagyon rátermett ember volt!

HELM Hát igen. Mindezt én nem éltem át.

PAUL Majd most, most magán a sor, fiatalember!

HELM Rajtam nem fog múlni.

PAUL Jól van.

HELM És Schwarzbeck úrral együtt, aki a pénzével és tapasztalatával száll be a vállalatba - holtbiztos ügy! Egészen más üzletág!

PAUL Egy nap jött fel a lépcsőn, déltájban, úgy volt öltözve, mint aki templomba készül, még kesztyűt is húzott. És leült a nagy ebédlőasztalhoz apámmal szemközt. Anyám ültette oda az apámat, aki már vak volt, ő maga kiment, és mi ott álltunk mindnyájan a folyosón, és hallgatóztunk... Úgy ült ott az apám, mint aki karót nyelt, és nem szólt egy szót sem... egy árva szót se szólt! Csak a két kezével fogdosta az asztalapot. A maga nagyapja pedig így szólt: Uram, ma reggel megvettem az összes épületét.

HELM *csodálkozva*: Igazán?! Ez mind a maguké volt valaha?

PAUL *a nagyapa hangját utánozva*: „Uram, ma reggel megvettem az összes épületét.” Fejhangja volt.

Csend.

HELM Ezt sosem hallottam.

PAUL „Uram, ma reggel...”

HELM Ezt nem tudtam.

PAUL Bizony, így volt.

Csend.

HELM *megilletődötten*: Most talán azt hiszi - *Ismét nagyon határozottan*. De uram, az csak természetes, hogy szabadon rendelkezhetem a tulajdonommal... ezt csak belátja!

PAUL Hogyne, persze.

HELM Miután eldöntöttem, hogy... tudniillik ez eddig a nénikémé volt, de hiszen tudja... és évtizedekig le volt állítva.

PAUL Maga mit csinált mostanáig?

HELM Úgy érte... mielőtt, eldöntöttem, hogy... Tanultam. *Nevet*. És néha arra gondoltam, hogy esetleg soha nem lesz belőlem semmi.

PAUL Aha! Akkor valószínűleg önmagát kereste ezekben az években. Már rálépett arra az útra, amely nyílegyenesen a szakadékba visz, fiatalember!

HELM Idegesít, hogy folyton fiatalembernek szólít!

PAUL Többé nem mondom.

Csend.

HELM Hanem amit a nagyapámról mondott az előbb, az foglalkoztat még. Szeretnék kérdezni valamit ezzel kapcsolatban, nevezetesen, hogy hogyan láthatta az édesapját és az én nagyapámat ülni az asztalnál. Hiszen maga nem is volt ott. Kint volt a folyosón.

PAUL Mindnyájan láttuk őket.

HELM Hogyan?

PAUL Hogyan! Hogyan! Hát a kulcslukon!

HELM Az egész család lesett a kulcslukon?

PAUL Igen!

Csend.

HELM Ostoba helyzet.

PAUL Micsoda?

HELM Hogy a maga családja és az enyém ilyen kellemetlen módon kapcsolódik össze, hogy az én nagyapám a felemelkedését bizonyos mértékig a maga családjának szerencsétlensége árán vásárolta meg. - Ha ez így volt...

PAUL Fel akar mondani nekem.

HELM Én azt szeretném...

PAUL De nem mondhat fel nekem.

HELM Azt szeretném javasolni magának...

PAUL Mikor a berlini éveimben... a nő, akinél laktam, odavette a házba egy szeretőjét... pedig már hatvanötéves volt... ki kellett költöznöm tőle. Eltelt két év, és a nő belehalt. Dühében. És a férfi, ő mit tehetett volna? Ő is meghalt. Én pedig megmaradtam...

HELM *dühösen:* Ott hever a levelem! És fel is van bontva!

PAUL Tényleg!

HELM Az előbb még azt állította, hogy semmiféle levelet nem kapott tőlem!

PAUL Igen.

HELM Hagyja, hogy mindent elmagyarázzak, pedig rég tud már mindent, hiszen olvasta a levelet.

PAUL Hát most, hogy olvastam vagy nem olvastam...

HELM *erélyesen:* Megyek, és körbejárom a helyiségeket, mit jártatom itt a számat!

El.

4

PAUL *egyedül: Bemegy az erdőbe... eltűnik benn a sűrűben... Ha majd visszajön - feltéve, hogy egyáltalán visszajön valaha! - az arca! Kicsoda maga tulajdonképpen? Járt már ezen a vidéken? Annyi év telt el azóta, annyi év, ahány ujjam van - Számol. - száz ujjam! És imádom külön-külön mindegyiket! Szeretettel végignyálja mind a tíz ujját.*

5

LILO *kintről kiált: Helm?*

Zajok: valami leesik, csörömpölés, csattanás. Bejön Lilo. Csinos, élénk, fiatal nő. Talpraesettnek, de kicsit szelesnek tűnik. Olykor túl hangosan beszél, vagy váratlanul felcsattanva szólal meg.

LILO Szóval ez az! *Szitkozódik. Atyaisten, hogy nézek ki! Leporolja magát. Tüsszent. Fejjel nekimentem valaminek... le is esett. És a padló olyan furán síkos.*

PAUL Síkos hát. A sok régi szappantól.

LILO És maga a híres Paul úr.

PAUL Hogy-hogy híres?

LILO Mert sohasem lehet látni, azt mondta Helm. *Szemügyre veszi Pault, és felnevet. De hiszen most látom magát! - Odalenn valaki azt mondta, csak menjek át a hátsó épületbe, és aztán fel a lépcsőn - mindjárt megérezni a szagot. Állatokat töm ki, azt mondta.*

PAUL Már rég nem vagy csak nagyon ritkán.

LILO Kár. - Helmet keresem, itt akartunk találkozni.

PAUL Itt nincs senki.

LILO *leül: Furcsa. Már rég itt kellene lennie.*

Csend.

PAUL Hogy néz ki ez a Helm?

LILO *nevet. Szerintem jól.*

Csend.

Fura, hogy itt ülök.

Csend.

És hogy maga is.

Csend.

Nem zavarom, van nálam olvasnivaló. *Keresgél a táskájában.*

PAUL „Coco a legnagyobb gazember.”

LILO Tessék?

PAUL Míg élt, ezt tudta mondani egy holló, amelyet elhozott nekem a tulajdonosnője.

LILO Hiszen maga is úgy beszél, mint egy holló.

PAUL Tacsókát, perzsa macskákat, tengeri malacokat, kanárimadarakat hoztak nekem az emberek, le egészen a táncoló égérig.

LILO Igazán, ez érdekes!

PAUL És a rókán, farkason, leopárdon, elhunyt hitvesen át fel az államfőig.

LILO Nahát, miket nem mond - *nevet* - hiszen ez hátborzongató.

PAUL Fel egész Leninig.

LILO De hisz az csak egy egyszeri eset volt.

PAUL Oroszországban annak idején szokatlanul enyhe volt a tél. Elolvadt a hó. És nem voltak még olyan mélyhűtők, amilyenek manapság vannak már mindenütt. Bár sürgetett az idő, sor került az ismert vitára: a Krupszkájja nem akarta, hogy kitömjék, a párt viszont, ó, hát a párt, az azt mondta: ő az eljövendő emberiségé. Végül már alig volt meg valamilyen testrésze, de épp a feje, az hál'istennek még megvolt. Az originál fej nélkül nem is lett volna semmi értelme az egésznek. De a keze! - A kezét, azt a tipikus uralkodói mozdulattal kinyújtott kezét, amelyet olyan jól ismerünk a tízezernyi szoborról - azt egy szibériai postástól vették. - Mondja, mi minden van abban a nagy táskájában?

LILO Ebben? - Á, csak egy szendvics, narancsok és a speciális teám termoszbán. Döglött macska nincs benne!

Csend.

LILO Mindig van nálam egy kis tartalék.

Csend.

LILO Azt hiszem, meg is eszem most a szendvicsemet. *Enni kezd.* Kér maga is? Van még egy.

Lilo megmutatja neki. Paul elveszi és megeszi.

LILO Tulajdonképpen Helmé volt. Dehát ha egyszer nincs itt... Azt állítja, az egész városban nincs egy normális vendéglő.

PAUL Ezt sosem lehet tudni.

LILO Maga biztosan jobban kiismeri itt magát.

PAUL Sosem megyek sehová.

LILO Mint valami barlanglakó állat, igaz?! - Nekem folyton kell embereket látnom. Muszáj mászkálnom az utcákon, vendéglőkbe bemennem, hogy lássak arcokat. Nincs szebb az arcoknál! Valósággal gyűjtöm őket! Hogy bámulnak mind! Mindig szeretném rögtön utánozni őket.

PAUL Utánozzon engem!

LILO Magát nem lehet utánozni! Olyat, mint maga - azt hiszem, azt nem tudnám.

PAUL Akkor inkább a lábamat nézem, keskeny és inkább kicsi, alig használt, nincs ellapulva az aszfalttaposástól, és nem görbe, nyomorék a szűk cipőktől - törékeny, finom, mint a kutyusok lábikója! De érzékeny, különben táncolhatnék magával, vagy akár egymagamban is táncolhatnék. *Feláll, tesz néhány lépést.*

LILO Jéé, ez egy görög tánc!

PAUL ...olyan keveset mozogtam a lábaimon, hogy fájnak, ha ugrálok.

6

Visszajön Helm.

LILO *meglepve:* Helm! *Paulhoz:* Dehát itt van!

PAUL Itt, itt.

HELM *Paulhoz:* Ez a barátnőm, Lilo. Azt beszéltük meg, hogy itt találkozzunk.

LILO Nem is mondta nekem, mikor megjöttem, hogy már itt vagy.

Paul álmosan legyint.

LILO Nem tudtam semmiről, csak üldögéltem itt gyanútlanul, megettem a szendvicsemet, a tiédet pedig megettettem vele. De van még grízpudingom számodra.

HELM Be kellett járnom a helyiségeket.

LILO *Paulhoz:* És mikor költöznek ki?

HELM *gyorsan leinti:* Ezt még nem beszéltük meg.

LILO Addig félreülök egy sarokba, és berakom a nyelvlecke-kazettát. *Leguggol, és előkotorja a táskájából a walkmanjét, fölteszi a fülhallgatót.*

Helm vár. Aztán, mikor látja, hogy Lilót már nem lehet eltávolítani a szobából, megpróbálja folytatni a beszélgetést.

HELM Paul úr, azt hiszem, írásbeli megállapodást kellene kötnünk az ügyről, a tervezetet ismeri. Lakbért úgyszólván nem fizet, a nénikém évtizedekkel ezelőtt így rendelkezett, feltehetőleg régi családi szempontokra való tekintettel. És ez maradjon is így egyelőre, ha most majd átköltözik az elülső részbe.

PAUL *nem figyelt oda, Lilóhoz:* Mondja, mit hallgat ott maga?

HELM Ez így mindenképpen kedvezőbb magának.

Paul váratlan fűrgeséggel átszalad a szobán Lilóhoz.

PAUL *harsogva Lilóhoz:* Mit hallgat?

LILO Ó, csak tanulok valamit.

HELM Biztosan gyorsan megegyezünk a határidőben.

LILO Indonézül.

HELM Úgy gondoltam, négy-hat héten belül, hogy flottul haladjunk előre.

LILO Bagaimana keadaan anda?

PAUL Vigyázat, fejvadász!

LILO Ezt azt jelenti: Hogy van?

HELM Egyébként tegnapelőtt engedélyezték az átépítést.

PAUL Én nagyon jól vagyok.

LILO Helmet bosszantja, hogy folyton terveim vannak.

HELM *dühösen*: Lilo!

LILO A hivatásomra nézve tudniillik ápolónő vagyok.

PAUL Fejvadászok és kígyók!

LILO Egy időre elmegyek egy borneói őserdei kórházba.

HELM Talán.

LILO Mindig kell mennem valahová, mindig máshová. - Csak szikratávírójuk van, még telefonjuk sincs.

Csend.

PAUL Maga nagyon csinos nő. Ha az utcán találkozik magával az ember, kalapot kell emelnie maga előtt. Nekem sajnos nincs kalapom, bocsásson meg. De látok a megjelenésében valami tragikusát is. Én meglátom.

HELM Pedig ő egy komika.

LILO *jókedvűen*: Te csak hallgass! Arcátlan!

PAUL Szabad kérdezni, van családja?

LILO Nincs. Mind osnabrückiek. Azonkívül már meghaltak.

PAUL Jó! Nagyon jó!

LILO *Helmhez*: Honnan veszed, hogy én egy komika vagyok?

HELM Ezt észre lehet venni.

LILO Ugyan miről?

HELM Mondasz valamit - és az komikus.

LILO És mit mondok?

Helm hallgat.

LILO Na, mondd meg, mit mondok?

Helm hallgat.

LILO Különb lehet, hogy így van. Néha a rákos betegekkel is szoktam nevetgél.

PAUL Ha nincsen családja, akkor nincsenek kötelezettségei sem. Mint nekem. Ez a fiatalember viszont súlyos örökséget vett át.

LILO Hát persze, tudom én! *Vidáman*. A legendás nénikét és a gyárat és a szappanport és a halott nagybácsit az órával a kezében!

PAUL *vigyorog*: És engem!

Paul és Lilo vigyorognak.

HELM *dühösen ordít*: Igen!

LILO Most egyáltalán nem találsz komikusnak, igaz?

Csend.

PAUL Aha! Érzékeny! Tapintatos akar lenni, embereket akar eltakarítani, de... érzékeny!

HELM Odaát van egy írógép. Ha még ép és ha esetleg használhatnám, akkor megfogalmazhatnánk együtt a nyilatkozatot.

PAUL Az én családom is tönkrement! De jól van így! Csak én maradtam!... És persze még Luise is. - El lehet azt képzelni, hogy egykor minden reményt belém helyeztek?

HELM Van egy papírlapja, vagy esetleg kettő?

PAUL *Lilohoz*: Maga el tudja ezt képzelni?

LILO Bocsásson meg, de én nem akarom ebbe beleártani magam.

PAUL Minden reményt belém vetettek. Ezért is tanultam. Úgy tanultam, ahogy a vizet változtatják borra, tizennyolc szemeszter közgazdaságtant... És anatómiát. Ezért tudok kitömní egy papagájt vagy egy vetési varjút, ha óhajtják. Kicselezem az oszlást, a bűzt!

LILO Ilyesmit tanulnak anatómiából?

PAUL *leinti*: Anatómia... anatómia... Lenin teljesen szagtalan. Különb senki sem menne már oda, és nem volna többé kommunizmus.

Lilo megint fölteszi a fülhallgatót.

PAUL A filozófiának is szenteltem némi időt... *Ordít*. Miért szenved, kis-asszony?

LILO *leveszi a fülhallgatót*: Tessék? De hiszen nem is szenvedek!

PAUL De, szenved!

LILO Nem. Szívesen vagyok itt, azt pedig már ismerem, hogy Helm így elborul néha.

PAUL Szerved, mert élni akar. Schopenhauer.

LILO Vagy úgy. Schopenhauer, az egy filozófus, ugye? Ezen a téren, sajnos, nem vagyok valami jártas.

HELM *felfedezte az írógépet egy komódon, kipróbálja a billentyűket:* Ez az írógép nem működik, előbb meg kell tisztítani, az e mindig fennakad. Nincs már sok időm, mert Schwarzbeck úr mindjárt itt lesz, és akkorra kell a nyilatkozat az aláírásával.

LILO Még ő is jön! És velem mi lesz?

PAUL A ház elülső felének lakói ellenségesek velem. Mind! Gyűlölködve beszélnek rólam. És a Pisulskiné egyszer még egy döglött macskát is bedobott az ablakomra. Azóta mindig zárva az ablak!

LILO De miért?

PAUL Mert én szabad ember vagyok, és ez elkésérti őket.

LILO Vagy esetleg a kitömött állatok miatt?

PAUL Berlinben sokkal több volt belőlük. Ott volt egy szobám tele állatokkal, nagyrészt madarakkal.

LILO Kár, hogy nem láttam őket.

PAUL Egyszer még egy zsugorított fejet is ki kellett javítanom - hiszen úgyis Borneóba készül! Valami ajándék lett volna a múzeumnak. De elrontottam, nem volt elég élethű, így aztán már nem is kellett a múzeumnak. Mindegy.

LILO Én mindig mindent elhiszek, ez néha problémát okoz.

PAUL Hadd keressen meg! *Kisiet a szomszéd helyiségbe.*

7

LILO Tudom én, hogy bosszant Borneó.
Helm hallgat.

LILO *ordít:* Tudom én! Bosszant Borneó!

HELM Muszáj volt olyan hosszasan társalognod Paullal? Kitömött állatokról. Zsugorított fejekekről?

LILO Engem érdekel az ilyesmi.

HELM Engem nem.

LILO Én már csak olyan vagyok, akinek szívesen elmesélnék valamit az emberek. - Neked persze nem mesélnék semmit, te mindig olyan képet vágasz, mint aki hallani sem akar semmiről. Téged csakugyan nem is érdekelnek az emberek. Még én sem.

HELM De igen! Te nagyon is érdekelisz! *Átöleli.*

LILO *gyengéden:* Szerencséd. Te, én most szeretnék innen elmenni... veled... vissza a szállodába.

HELM Én is. De most nem tudok, Paul miatt.
Ölelés.

LILO Most egyszerűen levetköztetlek. *Megpróbálja kikapcsolni a nadrágszíját.*

HELM Kérlek, ne.

LILO Úgy elmennék most veled...

HELM Ha majd megjön Schwarzbeck úr, légy szíves, viselkedj komolyan.

LILO Ó, akkor nagyon komoly leszek.

HELM Tőle kapom a pénzt. Ha a Schwarzbeck nem ad pénzt, akkor lőttek nekem.

LILO Értem én, tökéletesen értem!

HELM Borneó! Borneó! Borneó!

8

Halkan kopognak az ajtón.

LILO Nem kopogtak?

HELM Nem.

Csend. Újra kopognak.

LILO Látod? Szerinted kinyissuk?

HELM Maradj már csöndben!

Csend. Kopognak.

LILO Paul úr, kopogtak!

Paul nem válaszol.

LILO Én megnézem.

Kinyitja az ajtót. Az ajtóban a tizenhárom éves Anita áll, lehajtott fejjel, mereven, szemlátómást az ágyból bújt ki, hogy ide jöjjön. Szellemi fogyatékos.

LILO Hát te mit akarsz?

Anita nem válaszol.

LILO Kit keresel?

Anita nem válaszol.

LILO *kérdően Helmre néz:* Ki ez? Az előbb, mikor arra jöttem, a lépcsőn ült a házban.

HELM Ja, ez a Pisulskiné kislánya a ház elülső feléből.

LILO Nincs otthon a mamád?

Anita nem válaszol.

LILO No, hát csak gyere be.

Anita bejön, lehajtott fejjel megáll.

HELM Nem, jobb lesz, ha gyorsan hazamész, mert biztosan keresnek.

Anita lehajtott fejjel némán áll. Helm kézmozdulattal jelzi Lilónak, hogy Anita gyengeelméjű.

LILO Ó, te szegény kislány! Szegénykém! Gyere, kapsz valamit. *Előkotor a tarisznyájából egy mandarint. Nézd csak, mandarin! Kéred? Anita lehajtott fejjel, mozdulatlanul áll.*

LILO Neked adom! Nem szereted?

Anita némán áll, megrázza a fejét.

LILO Vagy várj csak, várj csak, talán van itt még egy darab csokoládé! *Kotorászik a tarisznyában, s mikor kihúzza a kezét, egy kis csokoládé-maradék van benne. Látod? Még épp hogy jut belőle egy darab nekem és egy neked!*

ANITA *lehajtott fejjel áll:* Van nekem is.

LILO Kár. Akkor odaadom a barátomnak, ő majd örül neki. *Odaadja Helm-nek a csokoládédarabot.*

HELM Biztos beleverte az anyja, hogy nem szabad semmit sem elfogadnia.

LILO *felkiált:* Paul úr, már nem is jön ki többet a barlangjából?

Paul nem válaszol.

LILO *Anitához:* Na, hát ülj már le. *Egy székre mutat. Anita azonban a láb-számolyra mászik föl.*

LILO Ismerős vagy itt, ugye? - Paul úr biztos jön mindjárt vissza. - Gyakran jössz ide? *Anita megrázza a fejét.*

HELM Ugyan hagyd már!

LILO Lehet, hogy ezek ketten szoktak itt törödni egy kicsit szegénykémmel. El tudom képzelni. *Anitához:* Szívesen jársz ide?

Anita nem válaszol.

LILO Nyugodtan megmondhatod, én is szeretek itt lenni.

Anita megrázza a fejét.

HELM Hagyd már!

LILO Kedveled ezt a mókás Paul urat?

Anita nem válaszol, ellenségesen néz.

LILO Nekem szép történeteket mesélt, szokott neked is?

Anita nem válaszol.

HELM Látod, nem érdemes.

LILO Mit szoktatok csinálni itt együtt?

HELM Nekem elegendő van ebből, semmi közöm hozzá - ma meg kell lennie az aláírásnak! És ha meglesz, ha minden klappol ma, akkor, Lilo, akkor -

- PAUL *jön vissza a szomszéd szobából:* Nem találok semmit. De el is felejtettem, mit keresek.
- LILO Paul úr, ide nézzen! Látogatója jött.
Anita feláll, oda akar szaladni Paulhoz.
- PAUL Maradj csak ott, maradj csak ott!
- HELM Nem kellene inkább hazamennie, Paul úr?
- PAUL *Anitához:* Haza akarsz menni?
Anita heves elutasítással rázza meg a fejét.
- HELM Én mégis úgy gondolom, hogy haza kellene mennie!
- PAUL Láthatta, hogy megrázta a fejét. Nem akar.
- HELM Ez kellemetlenségeket okozhat!
- PAUL Nem akar.
- HELM Hogy akar-e vagy nem, az a gyenge elméje miatt úgysem igazán számít.
- Lilo közben odament Anitához, meg akarja fogni a kezét, Anita azonban elhúzza és a háta mögé dugja. Lilo csalogatja, kinyújtja felé a kezét.*
- LILO Nem bántlak!
- PAUL Ha idióta is, mondhatja, hogy: nem akarok. Ez az emberi méltóság.
Helm csodálkozva néz Paulra.
- LILO *tapsoló játékra akarja előcsalogatni Anitát, ütemesen:* Egy... kettő... három... hiszen tudod te ezt! Még egyszer... egy... kettő... három... látod!... Szóval nem. Nem akar.
- PAUL Tudom, miért jön.
- HELM Ha a Pisulskiné megjön a munkából, és megtudja, hogy itt volt a gyerek, megveri, úgy hallottam. Direkt bezárja, ha elmegy, de a gyerek néha kimászik az udvari ablakon.
- LILO Erről egy szót se szóltál nekem!
- HELM Valószínűleg feszeng a gyerek miatt. Ezért veri.
- PAUL Tudom, miért jön.
- LILO *lemond a tapsoló játékról:* Pedig én biztos megtanítanám rá!
- PAUL Miért jössz mindig hozzám? Mert én tisztelem a gyengeelméjűségedet, az ideális embert tisztelem benned. Igenis. Hiányzik belőled az a kutyanulékonyosság, ami a többi embert lakájjá teszi. Nem dőlsz be pedagógiai trükköknek! Ó, nem, ó, nem, téged nem lehet beidomítani!
- LILO *nem ért semmit:* Szörnyen túloz, sokkal rosszabb esetek is vannak, én tudom.

PAUL Úgy bizony. Mit lehet csinálni azzal, aki nem mozdul a helyéről? Csak áll ott, nem mozdul. Kérlelik, fenyegetik, de ő meg se mozdul. Talán elverik. Talán ez megmozdítja. De talán az sem. Akkor összerombolják a feje fölött a tetőt, hogy ráessen az eső. Végül a falakat is lebontják körülötte, és ez az ember kinn ül már a szabadban: nyáron a perzselő napsütésben, télen a hidegben, és csak havazik és havazik. Ő meg csak ül és ül.

HELM Látja, így az egyik esztelenségnek csak egy másik esztelenség a következménye, tudniillik a pusztítás!

PAUL Akkor meg mi a teendő?

Csend.

HELM Ön művelt ember, olyan ismeretekkel van megáldva, amelyekért csodálom, miért nem élt velük?

PAUL *elutasítóan morog:* Ugyan mivégre?

HELM De Paul úr, én annyi mindenfélét el tudnék képzelni, aminek hasznára lehetett volna az ismereteivel!

LILO *Helmhez:* Azt hiszem, én most visszamegyek egyedül a szállodába.

PAUL Maradjon!

LILO Ti csak üljetez itt, és végezzétek a dolgotokat.

PAUL Miféle dolgot, ha szabad kérdezni?

HELM Na, hallja!

LILO De hiszen Helm azért van itt!

PAUL Jó, jó. *Lilóhoz.* Maga nagyon kellemes látvány.

LILO Ez egy úgynevezett bók, igaz?

PAUL Folyton keres valamit, hogy mit, azt nem lehet tudni.

LILO Csak semmi pánik, megtalálom én mindig, ami jó nekem!

PAUL Akár kontinenseken át...

LILO Helm!

HELM Persze, csak menj előre a szállodába!

LILO De én inkább mégis maradok.

HELM *meghökkenve:* Hogy-hogy most egyszerre?

LILO Nem is tudom.

PAUL Akár az Egyenlítőig.

LILO Az Egyenlítőt már átugrottam egyszer.

PAUL Napernyővel.

LILO Nem, azt nem. - Annyi élményem van!

PAUL Hallgatom. Hegyezem a fülem!

LILO Hát elmesélni mind, azt, sajnos, nem tudom! Rengeteg élményem van, de elmesélni nem tudom őket. Szeretném, de, sajnos, nem tudom.

PAUL Manapság fotográfiákat hoznak haza az emberek a kalandjaikról.

LILO Nálam sosem az van rajtuk, aminek kellene. Ez a problémám.

PAUL Ha most énrólam csinálna egy képet?

LILO Akkor csak térde volna rajta, vagy a rezsó.

PAUL Pont jó! Az épp elég lenne!

LILO Dehogysis! Akkor az bárki lehetne és nem maga! *Felfedezi a lemezjátszót. Vannak lemezei is?*

PAUL Nézzen körül!

HELM Lilo, mégiscsak jobb volna, ha a szállodában találkoznánk.

LILO Ott áll és néz!

PAUL Fiatalember... Ifjanc.

LILO Önálló vagyok, és azt csinállok, amit akarok.

Anita feleszmélt részvétlenségéből, felugrott, és a sarokba szökdécselt, ahol egy nagy kartondobozban lemezek találhatók. Úgy ráncigálja oda a dobozt Paul elé, mint valami zsákmányt.

PAUL Hogy megelevenedtél, kismalacom! Szökdécselsz, vihorászol!

LILO *Anitához megy, keresgél a dobozban: Traviata... Bohémélet... van itt valami tánczene is? Ez az! Felteszi a lemezt.*

HELM Paul úr, szeretném, ha...

PAUL *félbeszakítja: Várjon csak, várjon csak. Anitára mutat.*

Felhangzott a zene. Anita a földön kuporog, egyre nagyobb izgalomba jön, nevetgél és fújtat, vadul ingatja magát előre-hátra, időnként hangokat bocsát ki magából, mintha énekelni akarná a dallamot, olyan mozdulatokat végez, mintha nagy erőfeszítéssel valami láthatatlan szorításból próbálna szabadulni. Ez elég sokáig eltart. Mindnyájan őt nézik, Helm egyre dühösebben. Végül odasiet a lemezjátszóhoz és kikapcsolja.

HELM Hagyják békén a gyereket!!

LILO Mi bajod? Hisz egész idő alatt nevetett!

Anita Paul elé pattant, az ölébe ül, Paul eltolja, futólag megsimogatja a fejét, a testét. Anita lekuporodik a számolya mellé. Helm ingerült.

Csend.

LILO

Monológ! Én mindenütt feltalálom magam. Csak semmi pánik. Ha valami nem tetszik nekem, feladom és újrakezdem. Legyen az egy ember vagy egy új hely, mindegy. Feladok például egy hirdetést, és aztán meglátom, mi jön, valami mindig jön. Olyasvalaki, mint én - én tulajdonképpen keresett holmi vagyok, sőt nyereség bárkinek - nem mindenkinek, de egy Bechterew-kórosnak az voltam, különben hogyan került volna Új Zélandba, nélkülem? És a tizenkét örültem? Útnak indítottak tizenkét örültsel, akkor még a klinikán voltam, még ápolónőképzős, még egyáltalán nem voltam kész. Ki kellett vinni őket egy kicsit a szabadba, egy fagyalтоzóba. Adtak velem pénzt mindegyiknek. Menni fog, mondták, hiszen maga olyan erélyes. És csak az egyikre kell vigyáznia, az minduntalan megpróbálja. Mit próbál meg az, kérdeztem. Ilyen hülye voltam. Pedig már csupa heg volt a csuklója, és már tényleg mindent megpróbált. És mikor nem jött vissza a klozettről, mentem megnézni, mi van vele. Be a férfivécébe, lehasalok a padlóra, benézek a fülkeajtó alatt, látom-e a lábát, a kölapon áll-e vele vagy lóg a levegőben. - Az egyik nő pedig folyton kioldotta a cipőfüzőjét, és nekem kellett mindig újra megkötnöm, mert ha nyitva a cipője, egy lépést se hajlandó tenni. És egyszerre vigyázni mindre - reccs!

PAUL

Reccs?

LILO

Akkora stressz! Csupa örült. Borzalom, sose lennék rá képes, mondják egyesek - a nagymamám is. Ápolónőnek lenni, az nem nekem való, folyton bűz és nyomor! De hiszen érzelemszegény vagy, úgy pedig nem olyan nehéz, mondja nekem. Lehet, hogy igaza van. Nem ájulok el mindjárt. Ez a pluszom. Látom magam ott fenn a piramison, nem Egyiptomban, ez Mexikóban volt. A vén Mister Bloomot cipeltem fel oda, mert a felesége így akarta. Ő mindig elől járt a csoporttal, nyomult előre a gutaütéses hőségben. Harmincöt évvel volt fiatalabb a férjénél. Az pedig gyakorlatilag már egy hulla volt. Súlyos koszorúér-elégtelenség. De a nő folyton azt hajtogatta, a Georgie okvetlenül fel kell akar jutni, ez az élete álma! Már szólni se tudott, csak tátogott és csak meregette rám a szemét, Georgiedarling, mondta neki folyton a nő, és közben tisztára olyan volt az egész, mintha meg akarná ölni. Csak azért tette meg vele az egész mexikói utat. Folyton öltöztetnem-vetkőztetnem kellett az öreget, csupa tarka holmija volt, tarka ing, tarka zokni, tarka sapka, minden tarka volt rajta, mintha csak a játszótérre mentünk volna. De már tátogni is alig tudott. És sikerült is a nőnek, amit akart. Félúton vagyunk fölfelé, és akkor ott kollabál nekem a pofa. Kinyírta az a bestia! De nekem jó volt így is, levinni már úgyse bírtam volna!

PAUL

Tátogott?

LILO

Tisztára hulla volt, becsszó. Tulitarka és hulla! Ha csak rá gondolok! *Nevet.*

PAUL

És aztán?

LILO Sipirc! Végére is szabad ember vagyok. Mindig feltalálom magam. Régebben volt például egy kutyám. Az mindig élőttem kapta meg a kajáját, a legfinomabb falatokat. Előbb ő, aztán én, ez éltetett akkoriban. Fellépett a tévében. Egy reklámban. Sőt még színházban is! A túloldalon kellett állnom a kolbással, és ő kétszer átment a színpadon. Mindig nagy sikere volt.

PAUL Menjen maga is a színházhoz, legyen színész!

LILO Tudok én mindent. Csak azt nem tudom, mit alakítsak ott. Nem, inkább nem.

PAUL Fellép és elkiáltja magát: csak az ártatlanságomtól tudnék megszabadulni!

HELM Nem ez a problémája.

PAUL *ügyet sem vet Helmre, egyre nagyobb lendületbe jön: „A fenébe is! A fenébe is!! Hát csak megszabadulok már végre az ártatlanságomtól!”*

Anita a kenyérvágó késsel felhasított egy párnát, és most kotorja ki belőle a pehelytollat.

HELM észreveszi: Tönkreteszi a párnát!

LILO Hogy valaki így képzelődjön rólam, mikor nem is ismer! *Helmhez, vidáman:* Ilyesmi neked biztos eszedbe se jutna, ha egy nővel véletlenül szóba elegyednél egy negyedórára. Mi a véleményed, mondd csak meg, mit szólsz ehhez - szerintem ilyesmi senkinek se jutna eszébe!

PAUL Egy emelvényen áll. A kövér pasas odainti a nézőket: csak tessék, lépjenek közelebb, csak tessék, tessék! Megérinthetik, megtapogathatják. Dugják be az ujjukat elől, dugják be az ujjukat hátul! Csináljanak vele, amit akarnak! Ártatlan marad. Ha megkarcolják, nem serked belőle vér, ha vízbe dobják, nem lesz vizes.

LILO Na, hallja! Még azt mondja mindjárt, hogy álljak fel az asztalra és vetközzem le! Ilyesmire gondol, nem igaz? Mondhatom, szemtelen!

Anita a levegőbe szórja a pehelytollakat.

PAUL Igen. És havazik!

LILO Meztelenül azonban, sajnos, nem lépek fel!

PAUL Perzselő hőség van a téren, tűz a nap. És mivel ilyen hőség van, mindenki fennhangan sőhajtozik.

HELM Paul úr gúnyt űz belőled! Nem veszed észre?

PAUL *meghajol Lilo előtt:* Tisztelem magát... szívem lábujjhegyére állva...

LILO Csak fölmászom akkor az asztalra.

HELM Nem azért jöttem ide, hogy valami hülye vetkőzőszámot nézzek!

LILO Magam se értem, egyszerre miért engedem el így magam.

PAUL *Helmhez:* Fogalma sincs róla, milyen tiszteletreméltó személy.

LILO Én egy nagyon erős szám vagyok! Tényleg nagyon erős szám vagyok! Egy egészen erős szám! Idenézz, Helm, ne légy már olyan merev!

PAUL Megy tovább az utazás! Megkerüli az egész földtekét. Eljutunk a forró égövbe és a hideg égövbe. Az Északi Sarkon havazik. *Még jobban feltépi a párnát és kirázza belőle a pehelytollat.*

LILO Ott áll egy néma férfi, és csak néz!

HELM *dühösen:* De már nem soká!

PAUL Ő egy glóriás szent a Gangesz partján.

LILO Igen. És a nőnek okvetlenül oda kell mennie hozzá. És azt mondja neki: A fenébe is, most már igazán legfőbb ideje, mindjárt oda az életem.

PAUL Ezt elmondja neki kétszer vagy háromszor, és még azt is elénekli hozzá, hogy „Egy éjjel a Gangesz partján, fénylett a hold az arcán.”

LILO Helm!

PAUL Pedig egyfolytában havazott. *Kirázza a pehelytollat a párnából.*

LILO *Helmhez:* De a maharadzsza oda se néz. Pedig odatartom neki a szép lábam.

PAUL És csak havazik, egyre csak havazik.

LILO A fenébe is! Igazán idenézhetnél! Tudok szteppelni is! *Megpróbál szteppelni.* Imbolyog az asztal!

Összeroskad az asztal, Lilo leesik.

PAUL Semmi sem tart örökké.

LILO Ez a szép asztal. Megfájdult a lábam. De más baj nem történt.

PAUL Most legyen megint zene! Akkor a kismalacomnak újra jókedve lesz. *A pehelytollat Anitára szórja, aki a zongorát veri.*

LILO *a lábát vizsgálja:* Szerencsém volt.

HELM *dühösen:* Jó, felteszek egy lemezt! Mit óhajtanak hallani? Ezt? *Felmutatja a lemezt, aztán összetöri.* Itt egy még szebb! Igaz?

LILO Nahát, ez nagyon vicces!

Helm felmutatja a lemezt és összetöri.

LILO Neked mi bajod van?

Helm egyre nagyobb dühbe gurulva tapossa a lemezeket, feldönti maga mellett a széket, kiborítja az őszibarackbefőttés dobozt, a szirup a székre csöpög, felborít egy füzetekkel és kottákkal telipakolt asztalkát, összetöri egy váza.

HELM Átkozott bohócbanda! Csupa örült! Tönkre akarnak tenni mindent! Káoszt akarnak! Romokat akarnak! Nem riadnak vissza semmitől! Csak egyszerűen odacsapnak! Ezeknek minden mindegy! Ripityára törnek mindent! Az asztalt! A lemezeket! A párnákat! Az egész házat! Még semmi sem marad!

LILÓ Mi ütött beléd? Hagyd abba! *Odaszalad Helmhez, hogy megakadályozza a lemezek pusztításában.* Hagyd már abba!

Huzakodás.

10

Káosz. Lilo, Helm, Paul méltatlan helyzetben. Schwarzbeck, egy alacsony férfi diplomata-táskával a kezében, egy ideje már az ajtóban áll. A többiek csak most veszik észre.

LILLO észreveszi Schwarzbeck urat: Maga kicsoda?

PAUL *nagyszabásúan*: Isten hozott, maharadzsza, te dühöngő tigris!

SCHWARZBECK Úgy látszik, épp jókor jövök.

PAUL Hercegnék nem herceg. Látom a cipőjén. Dömpingáru. Én ismertem hercegeket.

HELM *rémülten*: Ó, Schwarzbeck úr!

PAUL „Herceg voltam még, mikor születtem,
de pénztárcám azóta elvesztettem.”

HELM Bocsásson meg, Schwarzbeck úr, de már nyolc óra van?

SCHWARZBECK Negyed kilenc.

HELM De kellemetlen! Akkor teljesen elnéztem az időt.

SCHWARZBECK Az épület nyitva volt! Gondoltam, akkor már körülnézek egy kicsit. - Ezekről a helyiségekről van szó, ugye? *Paulhoz*: És maga tanyázott eddig itt.

PAUL *derűsen*: Én székeltem itt.

HELM *kezd neki kínos lenni a helyzet:* Azt hiszem, Schwarzbeck úr, előbb végigjárhatnánk a szobákat, és közben majd mindent megbeszélünk.

LILÓ Csak foglaljon helyet nyugodtan! *Anitának, aki még mindig veri a zongorát, az ujjaira csap:* Hagyd már abba!

PAUL *élvezi Helm zavarát:* Persze, foglaljon csak helyet! Beszéljen meg mindent! Csak beszéljen meg mindent! Beszélje meg az én esetemet! *Visszaereszkedik a pamlagra.*

Lilo nekiáll lerámolni egy székről a gyűrt könyveket és folyóiratokat, félresepri a pehelytollakat.

LILO *igyekszik komoly lenni Schwarzbeck úrhoz: Nézze csak, mennyi értékes könyve van Paul úrnak!*

PAUL Nincs már szükségem rájuk. Minek olvasni?

Schwarzbeck értetlenül néz rá.

PAUL Csak eltereli a figyelmet.

SCHWARZBECK *Lilóhoz:* Hagyjon mindent a helyén, nincs semmi megbeszézni valónk.

PAUL De igen! Meg kell beszélniük, hogyan foszlatják semmivé a húsomat. Tartsanak róla konferenciát!

LILO *komoly akar lenni*: Nem foglalna mégis helyet? Pihenje ki magát egy kicsit!

SCHWARZBECK *meghökkenve néz rá*. Hogy-hogy? Olyan kornyadtnak látszom?

LILO Egyáltalán nem.

HELM Minden mellékletről csináltam önnek másolatokat.

SCHWARZBECK Azokat elviszem magammal.

LILO *Helmhez*: Légy szíves, mutass be már.

SCHWARZBECK Nem szükséges. Elég a látvány is. Csinos látvány. Levelibéka!

LILO Optimista vagyok, ezért van rajtam mindig valami zöld. Mindegy, hogy mi. A zöld a remény színe. Hol a cipőm zöld, hol a fülbevalóm, de akár a körmöm is lehet zöld - ki nem teszem a lábam otthonról úgy, hogy ne legyen rajtam valami zöld. Volt már zöld tónusú alsóneműm is. Valami zöldnek muszáj lennie.

PAUL Óriási tehetség!

SCHWARZBECK El tudom képzelni, látszik rajta.

LILO Nagyon érdekesnek találom a közös terveiket!

SCHWARZBECK Hát nem valami nagy dolog, ez a vacak kis birtok, de a fekvése... az elmegy.

HELM Mindenesetre érdemes kiépíteni!

PAUL Én szabad ember vagyok, nincs semmim, elvenni se lehet tőlem semmit!

Schwarzbeck ezt nem hallotta, kicsit körbejárt, megállt Anita előtt.

SCHWARZBECK Te vagy a Pisulski-lány!

LILO Ismeri?

SCHWARZBECK Kérem, én informálódtam! Tökéletesen informálva vagyok a házbeli viszonyokról. *Helmhez, hogy Paul ne hallja*: Szükség esetén volna itt egy fogódzó, esetleg.

LILO *egész idő alatt illedelmesen viselkedik*: Jaj, az emberek sosem bírják megállni, hogy ne mondjanak rosszat másokról.

SCHWARZBECK *butának színelve magát*: Igazán?

LILO *kiesik a szerepéből, kifakad*: Csupa pornófaló nyárspolgár! Okádni-való!

SCHWARZBECK *Paulhoz*: Ide hallgasson, magának valóságos áldás, ha mi kihozzuk innen! Hiszen a szappanpor még mindig dől minden résből! Már rásült a berendezésre! Micsoda láрма lehetett itt, mikor járt lenn az aprító-gép! Hiszen ez alapjában véve emberhez méltatlan hajlék!

PAUL Persze, persze.

HELM Erről van szó! Ezt mondom én is! Hogy ki kell mennie, az világos. De egész este próbálom megértetni Paul úrral, hogy ez milyen előnyös is neki. Még mindig úgy gondolja, hogy rossz cserét csinál.

SCHWARZBECK *meglepve:* Hogy-hogy? Nem akarja?

HELM Hát szóval -

SCHWARZBECK Nem is akar? Ez nekem új! Hiszen biztosított róla, hogy márciustól szabadon rendelkezünk a házzal.

HELM Holott az érdeke is azt diktálná...

SCHWARZBECK Ez aztán a meglepetés!

HELM Igen, én is úgy gondoltam....

SCHWARZBECK Gondolta, gondolta...! *Odamegy Paulhoz.* Micsoda marhaság ez. Ha majd rendes, csinos lakása lesz, teljesen ki lesz cserélve mint ember is! Figyeljen ide!

PAUL Igenis. De én erre nem vágyom.

SCHWARZBECK Ott sokkal világosabb is lesz! Ott virágokat tehet az ablakba. Primulát meg jácintot!... Csak áll ott, és beszippantja a virágillatot. Kis természet kerül így a családi életbe, biztos örül majd neki a felesége is. Vagy nem nős?

PAUL De igen.

SCHWARZBECK Na látja!

HELM *Schwarzbeckhez:* Luise kisasszony lakik még itt, de ő Paul úr húga.

SCHWARZBECK Tőle se sajnálhatja, hogy legyen még pár jó napja.

PAUL A feleségem entellektüel.

SCHWARZBECK Annál jobb. Biztos szüksége van egy kis természetre, meg hogy szabad kilátása legyen egy forgalmas utcára. Hiszen itt az égvilágon nem lát semmit.

LILO *érdeklődve:* Van felesége?

PAUL Van, de már régóta nem láttam.

LILO Hát ezt nem hiszem el magának! Maga egyáltalán nem nős. Maga egyedülálló ember! *Kérdően néz Helmre.*

HELM Én nem tudom.

SCHWARZBECK *megkopogtatja az egyik falat, Helmhez:* Furnér és rajta tapéta.

HELM Könnyen eltávolítható.

Schwarzbeck és Helm tovább mennek a fal mentén, és vizsgálódva néznek fölfelé stb.

LILO *Paul mellett:* Hogy-hogy „régóta nem láttam”?

PAUL Éppen az esküvői ebédnél ültünk, amikor egy méh a szoknyája alá mászott, és megcsípte, mégpedig mint a húgom találóan mondja, „a legdelikátabb helyen”. Hazaszaladt. Én a magam lakásában ültem, ő a magáéban, telefonáltunk egymásnak, és ő mindenért engem okolt. Azóta külön élünk.

LILO Nahát!

PAUL Azóta egyedül élek.

SCHWARZBECK Ez gázcső?

HELM Nem tudom pontosan. *Megfordul:* Paul úr, ez gázcső?

PAUL Eredetileg gázcső volt, de azt hiszem, már nincs benne gáz. De maga is megállapíthatja, van hozzá egy kulcs, mindig az egyik rekeszben tartottuk.

SCHWARZBECK Hagyja csak.

PAUL *anélkül, hogy fölállna:* De, de! Megkeresem!

SCHWARZBECK Nem fontos!

HELM Nagyon köszönöm, Paul úr.

LILO Összeházasodtak, és már az esküvő napján szétváltak, ezt képzeld el, Helm!

SCHWARZBECK Legalább a nászéjszakát vihesse magával az ember, nem igaz, kisasszony? Miféle doboz az ott fenn?

HELM Nem tudom. Nehéz hozzáférni.

LILO *Helmhez:* Én fel tudok mászni, ha segítesz egy kicsit.

Helm segít Lilónak, hogy felmásszon egy szekrényre. Lilo leveszi fenn a dobozt. Alatta egy kerék látható, szakadt ékszír lóg róla.

HELM Aha.

SCHWARZBECK Tisztában kell lennie az embernek mindennel, ugye, ha valamibe be akar szállni.

Lilo lemászik.

SCHWARZBECK Maga nagyon hajlékony, kisasszony, és nagyon takarékos is. Nem visel melltartót. Nyilván spórol a fehérneművel.

LILO *nevet:* Nahát, maga igazán mindent meglát!

SCHWARZBECK Pedig csak félszemem van. A másik szemem kipottyant.

LILO Az Isten szerelmére, hogyan?!

SCHWARZBECK Egyszer túlságosan kimeresztettem. Placcs - már oda is volt! Nem hiszi?

LILO Melyik az?

SCHWARZBECK Megmutatom magának, kisasszony. *Leveszi a szemüvegét, és a szárával rákoppint az üvegszemére.*

LILO Oda se bírok nézni.

SCHWARZBECK De hallani csak hallja! Tak-tak! *Még egyszer rákoppint az üvegszemre.*

LILO Nahát, igazán sajnálom.

SCHWARZBECK Ne mondja! Az nem létezik, hogy engem sajnál valaki. Engem senki se sajnál. Én ahhoz túlságosan energikus vagyok.

LILO Én egyáltalán nem találom magát olyan energikusnak, Schwarzbeck úr.

SCHWARZBECK De még lehetek, kisasszony!

PAUL Tessék, megtaláltam a gázcsap kulcsát.

SCHWARZBECK Nem lett volna olyan fontos. Dehát akkor menjünk, nézzük meg.

HELM Én pedig megcsinálok addig a nyilatkozatát, Paul úr.

Helm Lilóval az írógéphez megy, írnak. Schwarzbeck és Paul a gázcsőnél, Schwarzbeck kipróbálja a kulcsot, csavar vele.

PAUL *mellette áll:* Úgy tűnik, maga itt a hajtóerő. Kell is lennie valakinek, aki tolja a dolgokat.

SCHWARZBECK Bizony, olyannak kell lennie.

PAUL Eddig csak ezzel a fiatalemberrel beszélgettem. Nagyon szimpatikus fiatalember. Roppant szimpatikus! De gyengék az idegei, mint maga is láthatta az előbb! Nem nagyon terhelhető. Kár. Maga viszont igen tetterős, legalábbis annak látszik.

SCHWARZBECK *szétcsavarta a csövet, szaglászik:* Döglött. Nincs benne gáz. *Újra összecsavarja.*

PAUL Ha valaki olyan tetterős, mint maga, az bennem roppant nagy tiszteletet kelt.

SCHWARZBECK *Paulra néz:* Tudja, mi nem tetszik nekem magán? Hogy papírt töm a lukas fogaiba.

PAUL Hát igen, azt szoktam csinálni. - Ha én keresnék magamnak partnert, üzleti partnert... Nekem persze nincs semmilyen üzletem... De amit elmondott nekem, az kicsit ködösnek tűnt. Eddig még a kisujját se görbítette meg, éveken át csak ült a fenekén, csak „gondolkodott” - ezt mondta nekem. Kicsit tanult, közgazdaságtant, ez minden. Megtanulta, hogyan kell a vizet borrá változtatni. Ismerem ezt, én is így voltam ezzel. Így azonban nem lehet üzleteket csinálni, ebből nem lesz semmi, rajtam is láthatja. Csak nézzen rám, és máris láthatja.

SCHWARZBECK *átszól Helmnek:* Ezt hallgassa meg, mi a vélemény magáról!

HELM *még a fogalmazással van elfoglalva:* Tessék? Nem figyeltem.

SCHWARZBECK *Paulhoz:* Akkor mondja el neki még egyszer, Paul úr, mégpedig bele a fülébe.

PAUL *dúdolgat*: Voila, la vie,
ilyen az élet rendje,
kinek ad valamit,
kitől pedig mindent elvesz.

HELM Mit mondott rólam?

SCHWARZBECK *Helmhez*: No hát majd meglátják, boldogulnak-e valahogy. Én addig fölmászom itt egy kicsit, és megnézem, nem okosabb-e, ha elbontjuk az egész plafont. Akkor lenne itt két emeletnyi hely a berendezésünknek. Ez itt végtére is nem az én dolgom. *Felmászik a tűzhágcsón, felnyitja a mennyezeti csapóajtót, és eltűnik fenn.*

11

PAUL *utána néz*: Még látom a lábát, most már nem látok semmit. Most egy pillanatra ismét nyugalom van. Óceáni nyugalom, mélységes óceáni nyugalom. *A pamlagra mutat.* Ágyazzon meg magának! *Lerámol a pamlagról.* És húzza le a cipőjét.

LILO Tulajdonképpen mit akar odafenn?

PAUL Nincs ott más, mint szappanpor és döglött galambok. *Helmhez*: Húzza le már a cipőjét!

PAUL Nem kívánom levenni a cipőmet. Hagyjon békén. Engedelmével, mi a fenének venném le a cipőmet?

PAUL Én itt sosem járkálok cipőben. Összepasszírozott lábak! Teljes megnyomorodás! Nézze csak meg az én lábaimat! Előbb az egyiket, aztán a másikat! Egy hercegnő lábai! *Lilóhoz*: Ne nevéssen. A testem súlyos, de a lábaim? Szökkenő cicák!

HELM Mindig el akarja terelni a figyelmemet. Ismerem most már ezt. Szeretnék kezdeni valamit az életemmel, mire maga elfoglalja előlem a helyet.

PAUL Üzletet kötni azzal a fenti rövidlábú partnerével. Bővítés, terjeszkedés! Hová fog ez vezetni? Folyton csak nagyobb, még nagyobb! Megmondom én hová vezet ez: Katasztrófába. A nagyapa még a kóbor kutyákat fogdosta össze és szappant főzött belőlük.

HELM Micsoda marhaságokat beszél!

PAUL Az összes kutya eltűnt a környékről! Embereket vett föl, akik összefogdosták őket. Köztudott volt! És így megy ez tovább, egyre nagyobb lesz a gyár, és most majd engem dobnak be a kazánba! Engem meg még egypárat. Hulladék van elég. Mindent bele a kazánba, hogy mindenütt épüljön valami. Az úgynevezett ügyesek beledobálják az ügyetleneket a kazánba, így produktív! És így emelkedünk egyre feljebb és így lesz minden egyre jobb. Anita? Ő se ér sokat.

LILO Helm egyáltalán nem ilyen!

HELM Az olyan emberekre, mint maga, semmilyen társadalomnak nincs szüksége. Maga egy parazita, és a húga is az!

LILO Egy szavát se higgye el!

HELM Maga nem is él!

PAUL Nem élek?

HELM Nem.

Csend.

PAUL Hallottad, Anita? Ez a fiatalúr azt mondta, hogy én nem élek. Ismersz engem?

Anita biccent.

PAUL Most kezet fogok veled. *Kezét nyújtja Anitának.* Ide-oda forgatom a fejem - így ni. És felfújom az arcom! És most ugrom egyet! Láttad? *Föllebbenti hátulról Anita szoknyáját, aki erre hirtelen megfordul.* Látod - én vagyok az! És ő azt mondja, hogy én nem is élek! Akkor nyilván halott vagyok. *Hirtelen elterül Anita előtt a földön.*

LILO *Helmhez:* Jaj, de borzalmas vagy. - Paul úr, keljen fel inkább. Nagyon kérem!

Paul nem mozdul. Csend. Paul hirtelen fölegyenesedik és rázza a nevetés. Anita vele nevet.

PAUL Látja, nevet a kismalac! Láttá? Ez a bizonyíték, hogy élek.

HELM A fene egye meg, elég legyen most már ebből a baromságból! Azt akarom, hogy költözzön ki innen, mégpedig olyan gyorsan, ahogy csak lehet!

Csend.

PAUL Jó, megértettem.

HELM Remélem is!

PAUL Megyek, meghátrálok.

HELM Pontosan mikor?

PAUL Megyek! Máris! Azonnal!

HELM Azonnal nem kell.

PAUL Most azonnal! Hol a cipőm?

PAUL *felhúzza a cipőjét:* Nekem ez nem kerül semmibe! Kimegyek az ajtón, lemegyek a lépcsőn, átmegyek az udvaron és kimegyek a kapun az utcára. Ehhez szilárd lábbelire van szükségem. Ön pedig felállítja itt a kazánját. *Előkotorja a kabátját és belebújik.*

LILO Hová akar menni most egyszeriben?

Paul kérdően fölemeli a kezét.

LILO Most nem mehet sehová! Esik az eső! - Helm!

HELM Paul úr, nagyon jól tudja, hogy nem erről van szó!

PAUL Elmegyek gyalog a pályaudvarra. Az éjszakát a váróteremben töltöm. Kérem, tisztelt kisasszony, ha a húgom visszajött az Aidából, szíveskedjék közölni vele, hogy leléptem. A váróteremben ülök. Ha éjfélkor bezárják, utána... Nem, kinn a téren nem fekszem le egy padra!

LILO Most mi történt egyszerre?

PAUL Nem! Ezt a széket magammal viszem. *Megfog egy széket.*

LILO Dehát nem maradhat a pályaudvaron!

PAUL Szabad ember vagyok, elhelyezem a székem egy védett helyen és ráülök.

HELM De Paul úr...

PAUL Szabad ember vagyok vagy nem? Igenis, az vagyok! Nem ragaszkodom a tulajdonomhoz! Mindent átengedek maguknak! Eddigi életemmel is bizonyítottam, hogy nem ragaszkodom a tulajdonhoz. Mindent elajándékoztam... kivéve a zongorát. Ez, fiatalember, magának felfoghatatlan. *Anitára néz, aki ijedten kuksol.* Anita! Többé nem találsz itt. Mikor csöngetsz, egy titkárnő nyit majd ajtót, és éles hangon megkérdi: Mit óhajt? És rácsap azokra a takaros és mohón kapdosó kis kezecskéidre, amelyekkel akkor majd nem szabad már nyúlkálnod! És a nyelvedet se öltögetheted és a szoknyádat se emelgetheted! Isten veled, te kismalac!

LILO Helm, nem hagyhatod, hogy csak úgy egyszerűen elmenjen!

HELM Nem azt mondtam, hogy rohanjon el, hanem hogy költözzön ki!

PAUL *Anitához:* Te, gyönyörű emberfia! Eredj haza! Bújj be a hideg ágyadba és melegedj meg!

HELM Ide hallgasson, Paul úr! Mondanék még valamit, Paul úr, hallgasson meg! *Az ajtóhoz szalad.* Teljesen esztelenül viselkedik. Minden józan belátásnak ellentmond, ahogy viselkedik. Egyszerűen nem engedem ki az ajtón.

PAUL *fölemeli a széket:* Ez az én utam, és én azon kimegyek!

HELM Nem, itt marad!

PAUL Senki nem állhat az utamba.

HELM Semmi értelme most elmennie! Értse meg végre -

PAUL *parancsolóan a szavába vág:* Aki él, zavar! *Kimegy, hallani, amint kinn gúnyosan felkiált:* Aki él, zavar!

12

LILO Dehát egy öreg ember, és esik az eső!

HELM Nem tehetek róla.

LILO A pályaudvaron! El se jut odáig azzal a nehéz székkal.
 HELM Majd leteszi.
 LILO És én még külön hoztam neked grízpudingot!
Dühösen ledobja a zacskót a földre és megtapossa.
 HELM Vissza is hozhatod a szörnyeteget. Fogd az ernyőt, nehogy megázzon.
 LILO *dühösen:* Igenis, ezt teszem! *Kiszalad az ajtón.*

13

HELM *tanácstalanul álldogál. Anitához, aki szorongva nézi:* Nyomás haza!
Anita nem mozdul.
 HELM Mit akarsz? Nem hallod, indulás! *Indulatosan:* Takarodj haza!
Anita nem mozdul.
 HELM Majd mindjárt jön az anyád és elvisz. Jól megver. Nem hallod? Hogy hívnak?
 ANITA Anitának.
 HELM *dühösen:* Jó, azt tudom! Azt tudom!... Anita... szenyorita... *Gúnyosan.* Szépséges szenyorita. De most már eredj haza! Nem értesz semmit... Majd jön a Paul bácsi... kitátja azt a nagy száját, és hamm, bekap.

14

SCHWARZBECK *jön le a lépcsőn:* Bepúderoztam magam... Legalább tíz centi vastagon áll a szappanpor a tetőgerendákon... és a sötétben... pánnggg! Nem hallotta? Megkondult a kókuszom... Hol az a lusta görény?
 HELM Elment.
 SCHWARZBECK De csak nem hosszabb időre? Kár volna, nem? És az a mókás varietégör!
 HELM Ő is elment.
 SCHWARZBECK A teremburáját! Akkor most pisloghatunk, mint a béka az aludttejben.
 HELM A hölgy elment, hogy visszahozza az öregurat.
 SCHWARZBECK Hát nekem aztán nyolc, nem az én dolgom, ugye? Ez a maga dolga, nem igaz? De azt mondja meg már, mikor költözik ki az úr végleg?
 HELM Azt nem tudom.
 SCHWARZBECK Mi az, hogy „nem tudom”?! Azért hagytam magukat olyan szépen egyedül, hogy végre tiszta vizet öntsenek a tócsába. Tiszta képet akarok! Ne idegesítsen! A jövő hónapban vagy mikor?

HELM Igen - vagyis nem. Van itt egy nehézség... már nagyon régóta itt lakik ebben az épületben...

SCHWARZBECK Tudom. Na és?

HELM ...kezdetben elől, a nagyapám révén, és most már évek óta itt hátul. És mégiscsak van bizonyos szokásjog... gondolom.

SCHWARZBECK Mi van a bérleti szerződésben, ha szabad kérdeznem.

HELM Nincs bérleti szerződése.

SCHWARZBECK Nincs neki? Nincs bérleti szerződése? Ezt komolyan mondja?

HELM Nincs.

SCHWARZBECK Barátom, maga megháborodott, hogy ezt csak most mondja nekem! Bérleti szerződés nélkül tanyázik itt a gyári helyiségekben?

HELM Tudja... ez nem olyan egyszerű...

SCHWARZBECK Nagyon egyszerű! Pofonegyszerű! Nincs bérleti szerződés! Ejnye, de finnyás, kedves barátom! - Csak most kezdem kapiskálni! Eddig nem is tűnt fel annyira... Így nem lehet nagyobb dolgokba belefogni. Ha azt várja, hogy szálljak be a pénzemmel a vállalkozásba, akkor - nem az utcán találtam én a garasaimat, keservesen megdolgoztam én minden egyes márkáért, na nem, vagy van a gyerekek keze-lába, vagy nincs. - Hová ment?

HELM Nem tudom. A pályaudvarra, azt mondta.

SCHWARZBECK Nem mondta meg, mikor óhajt visszatérni?

Helm vállat von.

SCHWARZBECK Az pont jó! Akkor addig szépen elrámolhatjuk a falat. Meg azt a másikat is. Szeretném látni, hol futnak a csövek, az nem mellékes az átépítésnél. *Megpróbálja eltolni a zongorát.* Jöjjön, segítsen már megtolni egy kicsit. Csak fél méternyit, hogy mögéje lehessen bújni. *Megtolják mindketten a zongorát.* A mindenségit, jó kis darab! *Felnyitja a zongora fedelét, végignézi a billentyűkön, meglát valamit, amitől undor fogja el, végigfuttatja az ujjait a billentyűkön, visszacsukja a fedelet.* Nem is akármilyen ez, hanem egy régi villanyzongora. Így mondják, nem igaz? Nézze csak, ott a henger, és ott lenn vannak a külön pedálok. Azokat kell működtetni, és közben a valcer dallamára kényelmesen elrévedezhet az ember. - Tolja meg még egy kicsit. - És a szomszédban, a szalonban meg azt gondolhatják, itt egy prima zongorista munkálkodik.

HELM Luise kisasszony mindig maga zongorázott, és nem csak a Bolha-keringőt, ezt tudom.

SCHWARZBECK Szép dolog is a zene. Egy olyan Rossini-nyitányt néha én is szívesen meghallgatok. Húzza ki már azt a dugaszt, a főzőlap mindjárt beleesik itt nekünk ebbe a trutyiba.

Helm kihúzza a dugaszt. Máshová akarja helyezni a főzőlapot, fölemeli, tartja a kezében, körülnéz, nem lát neki helyet, visszateszi a zongora tetejére. Schwarzbeck figyelmesen nézi.

HELM *hogy leplezze zavarát: Ott megy a cső, már látom!*

SCHWARZBECK Rezső a villanyzongorán, a billentyűk pedig krumplipürével összenve, és még ezek lennének kultúremberek. Na, nem!

HELM *bosszúsan: Attól függ, hogy értjük... ezek, Schwarzbeck úr, szerintem igenis kultúremberek.*

SCHWARZBECK Szóval még szimpatizál is velük, megérti őket? Ilyen embereket? Akkor talán én volnék a nyárspolgár a maga szemében?

HELM Ugyan dehogy, Schwarzbeck úr

SCHWARZBECK Pedig már úgy tűnt.

HELM Szó sincs róla! De Paul urat annyit emlegették nálunk a családban, hogy a gyermeki fantázia sok mindennel kiszínezte...

SCHWARZBECK Nekem egy lajhár jut róla eszembe. - Na, toljuk meg még egy kicsit! *Megtolják.*

HELM Nagy őskori óriásállat... nem tudom, érti-e, mire gondolok... egy olyan impozáns, mozdulatlan, tátott szájú óriási öves állatnak képzeltem el... ami mindent elnyel.

SCHWARZBECK *megáll: Öves vagy nem öves állat, mindegy, nem erről van szó. Hanem arról, hogy te egy segg vagy, egy füles valag. És ezt nem vonom vissza. Nem te akarsz itt a rosszfiú lenni - hanem csak hadd jöjjön a Schwarzbeck, az majd kihajítja ezeket az embereket, az direkt boldogan csinál ilyesmit, az nem olyan érzékeny, az egy faltörő kos. Csak csinálja meg ő. És utána, amikor már minden sínen van, akkor majd ájuldozhatsz, hogy de sajnálod.*

HELM Dehát én csak...

SCHWARZBECK Hagyjuk ezt. Inkább taszítsd meg! Még egy kicsit és most megint egy kicsit! Így ni, máris szépen haladunk. Taszigáljuk csak ki innen teljesen, akkor már mindjárt végeztünk is valamit. Erős fickók vagyunk elvégre, nem igaz? Azok vagyunk-e vagy nem?

HELM *összeszedi magát: Már hogyan lennének erős fickók, Schwarzbeck úr! De mennyire, hogy azok vagyunk! Taszigálnak és rámolnak.*

Szünet.

15

Helm és Schwarzbeck bútorokat tologatnak. A helyiség állapotából ítélve körülbelül félóra telhetett el. Anita a sarokban ollóval egy könyv lapjait vagdossa. Lilo csuromvizes kabátban és hajjal áll a szobában.

LILLO Hallgassatok már ide! Hagyjátok abba végre a rámolást és hallgassatok ide! Fölrepült a levegőbe...

Helm abbahagyja a tologatást.

LILO ... hallotta csikorogni a féket, és még épp látta, hogy nagy ívben fölrepült a levegőbe!

Schwarzbeck megáll, nem annyira, mert érdekli, amit Lilo mond, hanem mert egyedül nem bírja eltolni a bútor.

LILO Nem forgathatok fel csak úgy itt mindent!

SCHWARZBECK Nem kell félni, csak fel akarunk mérni valamit.

HELM Láttad?

LILO Nagy kövér férfi volt. És öreg. Az ütközéstől felbukfencezett a levegőbe, aztán elterült a járdán, és nem mozdult többé.

HELM Úristen.

LILO Mire odaértem, épp elhajtott a mentő. Ott volt a rendőrség és egy csomó ember, a nő mondta el, mi történt.

HELM Tudod, hová vitték?

LILO Nem tudom. Az a nő azt mondta, hogy már nem is élt. A mentők mindjárt letakarták egy pokróccal.

HELM Dehát hová vitték?

LILO Nem tudom.

HELM Akkor fel kell hívni a rendőrséget!

SCHWARZBECK Egy pillanat! Melyik utcán történt ez, kisasszony?

LILO A Münsterstrassén, az Ackermannstrasse sarkán.

SCHWARZBECK Akkor nem ő volt.

Lilo és Helm meghökkenve néznek rá.

SCHWARZBECK *Helmhez:* Gyerünk! *Folytatni akarja a rámolást.*

LILO Biztos, hogy ő volt! Nagy kövér férfi volt és öreg!

SCHWARZBECK A Münsterstrasse nem a pályaudvar felé visz.

LILO Bárhová mehetett, és én elindultam a Münsterstrassén is, hátha arrafelé találom meg. Mintha csak megsejtettem volna...

SCHWARZBECK *Helmhez:* Hiszen maga valósággal reszket. Üljön le a fotelba.

HELM Nem, nem, nem tudok most üldögegni. *Lilóhoz.* Te meg egyfolytában úgy nézel rám, mintha én gázoltam volna el.

LILO Biztos olyan rettentően felizgatta magát, hogy csak úgy átrohant az úttesten, egyenesen az autó elé. És ráadásul még ez az eső is ömlik.

HELM Dehát mit kellett volna... én igazán nem tehetek róla.

LILO Mindez emiatt a kazán miatt!

Schwarzbeck kicsit leporolja magát, megkeresi a kalapját és menni készül.

SCHWARZBECK *Lilóhoz:* A kisasszonynak élénk fantáziája van, az szentigaz, biztosan valami varietében is fellép, vagy ilyesmi. De én meg azt mondom magamban: na, most aztán elég. Ami sok, az sok, Willy, most aztán itt az ideje, hogy lelépj. Mindent alaposan megnéztem itt, és bár a fél-szemem üvegből van, a másikkal is láttam éppen eleget. Közben gondolkodtam, elvégre azt is kell, nem igaz? Most magán a sor. Most szépen magára bízom, hogyan boldogul holnapig. Holnap délből hívjon fel, és mondja nekem azt, hogy Schwarzbeck úr, tiszta a levegő. Akkor majd én azt mondom: oké, megcsináljuk a szerződést, beszállok. Holnap délig ezt meg kell tudnom, különben késő. Tudniillik nekem is tisztáznom kell magamban, hogy akkor most magával társuljak-e vagy máshová vigyem a pénzemet. Ezt csak meg kell fontolnom, nem igaz?

HELM Hát persze. Természetesen.

SCHWARZBECK Ezt csak belátja, nem?

HELM Persze, persze.

SCHWARZBECK Hát akkor viszlát. Holnap délből hívjon. De tizenkettő és egy között, mert délelőtt az építkezésen vagyok és délután dettó. Ha nem, hát nem. Ennyi. *El.*

16

LILO Ez a Schwarzbeck csak úgy elmegy - ennek teljesen mindegy. Holott minden miatta történik!

HELM *rémülten felkiált:* Úristen, és még Luise is! Mindjárt itt lesz a vén banya!

LILO Tűnjünk el gyorsan.

HELM Azt nem lehet. Hiszen nem tud semmiről. Hirtelen csak úgy eltűnt a fivére.

LILO Talán csak megsebesült.

HELM Gondolod?

LILO Keresek egy telefont és felhívom az összes kórházat!

HELM Az jó lesz! *Megijed.* Így még rosszabb! Akkor végképp nem tudom kitenni. Ha összetörte magát, akkor ez egy örökkévalóságig fog tartani! És akkor Schwarzbecknek lőttek.

LILO Nem volt valami rendes. Keress magadnak valaki mást.

HELM Rendes! Mit képzelsz, kinek kell még ez a romhalmaz.

LILO Hát igen, de ha Paul úr... szóval ha ő már nincs meg többé, akkor laknia sem kell már itt. Akkor minden leegyszerűsödne. A húga pedig, az biztos szívesen elköltözne máshová.

HELM Ezt hogy érted?

LILO Hát hogy? Csak úgy mondom.

HELM Örüljek, ha meghalt?

LILO Nem erről van szó! De ha már úgys meg halt - *Helm Lilóra néz.*

LILO Akkor egyszerűbb. Ha úgys ki kell költöznie, és csak rosszindulatból nem akar kiköltözni. Hiszen erről van szó egész este.

HELM *Lilót nézi:* Hagyd abba, jó?

LILO A végén még cinikusnak tartasz! Csak azt akarom mondani, hogy nem kell kétségbeesned!

Csend.

LILO Nem én vagyok az oka! Nem én küldtem el!

HELM *egyfajta diadalmaskodással:* Én vagyok az oka! Te magad mondod! Én! Én!

LILO Most már nem tudok semmit. Egészen másképp képzeltem ezt az estét.

HELM Én is.

LILO Hogyan?

Helm átöleli.

LILO Hát akkor felejts el mindent! Felejtsd el az egész világot. Csak el tudod felejtteni az egész világot! Mindent!

Hosszú csend.

LILO És utána majd telefonálunk is, és mindent tisztázunk.

17

Halkan kinyílik az ajtó. Bejön Paul. Nem néz Helmre és Lilóra, akik összeborulva állnak. Halkan, mint egy alvajáró, a tűzhely felé halad. Fölteszi a gázra a vízforralót. Lilo és Helm csak most, a vízforraló zörgését hallva, veszik észre. Egy ideig némán nézik, amint tesz-vesz a tűzhelynél, mintha valami jelenés volna.

PAUL *morog:* Ezek még mindig itt vannak.

LILO Nem ő volt! Akkor jól van. Örülhetsz! Most akkor minden rendben, és örülhetünk! Mind a hárman!

HELM Schwarzbeck úr meg elment.

LILO Így is jó! Csodálatos minden!

HELM *dühösen:* Nagyon bosszantó, hogy Schwarzbeck úr elment... mégpedig ilyen körülmények között!

HELM Én igazán kedves voltam hozzá!

HELM Az idegeire mentél azzal a katasztrófa-históriáddal. A balesetről. És nekem is!

LILO Előbb azt mondd, hogy erőltessem meg magam. Aztán azt mondd, mindenkinek az idegeire megyek. A fene se ismeri ki magát tenálad. Kell neked valaki, akit hibáztathatsz! Tudom én már! - Ezt csinálod mindig!

HELM *dühösen*: Még sohasem viseltél felelősséget! Mindent csak kíváncsiságból csinálsz! Mindig valami új, mindig máshová!

LILO *hasonlóan dühösen*: Segítek az embereknek!

HELM Bocsáss meg. *Paulhoz, aki ügyet sem vetve a másik kettőre leheveredett a pamlagra*. Sajnos itt kellett még maradnom, Paul úr... és ami a zongorát illeti, én nem tehetek róla. Távollétében hosszabb beszélgetést folytattam Schwarzbeck úrral... Schwarzbeck úr úgyszólván ultimátumot adott nekem... úgy értem, az üzemi helyiségekre nézve. Okvetlenül meg kell egyeznünk még ma este. *Túlozva, vidáman, ironikusan*. Megvallom, a kezében vagyok, jövőm a maga tiszta keze aláírásától függ. Jó, hogy itt van újra. Láttam már magam, amint itt ülök egy örökkévalóságig a maga aláírására várva, maga pedig közben portyázik.

PAUL *álmosan*: Tessék?

HELM *kiborul, ordít*: Idehallgasson! Tényeket akarok!

PAUL Anita, eredj haza!

Anita tétován föl áll.

LILO Úristen! Az egész könyvet szétvagdostad! Paul úr!

PAUL *álmosan*: Igen, azt szokta. Szereti.

LILO *megnézi a kivágott színes ábrákat*: Hát ez meg mi? - Májzsugor... Karcinóma... Béltraktus... Anatómiai ábrák!

PAUL Igen, igen. Eredj haza, Anita.

LILO Talán fél az anyjától.

Anita nem mozdul.

LILO Mikor jön meg az anyád? Meddig dolgozik?

Anita nem válaszol.

HELM *el akarja tüntetni Lilót, dühösen*: Menj vele te!

PAUL A képeket be szoktuk dobni odaát a levélszekrényekbe... Szentképecskék!

18

Luise jön be az ajtón azzal a székkal, amelyet Paul magával vitt.

LUISE *szemrehányóan*: Kinn állt a székünk a lépcsőházban! *Kérdőn néz körül.*

HELM *miután senki sem válaszol: Á, jó estét kívánok, Luise kisasszony, már visszajött, és én még mindig itt vagyok maguknál... Hát igen... a székkal az történt, hogy...*

LUISE Ott láttam meg a vaslépcső mellett, amikor meg akartam nézni, hogy be van-e csukva az ablak.

LILO *felháborodva kiáltja oda Paulnak:* Micsoda? Maga kinn se volt az utcán?

LUISE És mi történt az asztalunkkal? És a zongorával! Minden ragacsos!

LILO *ordít:* Akkor egész idő alatt a korlát mögött ült, és kinn se volt az utcán! Hiszen akkor látott engem, amikor lerohantam a lépcsőn! Ki az esőbe! Mint akinek elment az esze! Csak azért, hogy megkeressem magát! Akkor maga jól átvért engem!

LUISE Miért ordít így a bátyámmal ez a fiatal hölgy? Nem is ismerem. Ki ez, Helm úr?

HELM Lilo Schöps.

LILO *Paul kabátjához szaladt és a magasba tartja:* Nem is vizes a kabátja, csak most látom. Én meg egy órán át rohangálok az esőben, csak maga miatt! Hiszen visszahívhatott volna! Maga meg a legnagyobb lelki nyugalommal és szárazon ücsörög ott a sötétben, és meg se mukkan!

LUISE A bátyám a sötétben üldögélt?

Paul leint.

LUISE De Paul, mi történt?

Paul álmosan leint. Helm Lilóhoz megy, elveszi tőle Paul kabátját, és a fogasra akasztja.

LILO *dacosan:* Nem hagyom magam többé átverni!

HELM *Lilóhoz:* Maradj már nyugton! - Hát igen, Luise kisasszony, az este, sajnos, egy kicsit összekutyulódott.

LUISE Ott ül már megint az a rettenetes gyerek is, a Pisulski-lány!

HELM Beállított, és mi nem tudtuk...

LUISE Azonnal eredj haza! Már megint szétszabdaltál egy értékes könyvet!

Anita az arca elé emeli a karját, félig védekezésül a várható ütések ellen, félig zavarában, mert sírás környékezi.

LUISE A végén még szétvagdosza az összes könyvünket, főleg az értékes anatómiai könyveket! Ezek az ábrák tudományos célokra valók, nem hibbant elméjűeknek. Titokban magával viszi, és bedobálja őket az emberek levélszekrényébe.

LILO Nem tehet róla. Paul úr maga adta a kezébe az ollót.

LUISE Fogalmam sincs, mit keres itt maga. Mondhatom, nagyon nevetlen!

Csend. Luise kibújik a kabátjából, leteszi az asztalra a táskáját, csak lassan nyugszik meg.

HELM Nem zavarom már soká... Szóval... Remélem, szép volt az operában.

LUISE Nagyon szép! *Paulhoz, mialatt rendet rak.* Paul, természetesen igazad volt, Radamesnek, ennek a düsseldorfi vendégnek, gombóc volt a tor-kában. Möller kisasszony nem vette észre, ő egyáltalán nem észleli az árnyalatokat. *Egy szatyorból kipakolja a váltás-cipőt, amelyet levett a ruhatárban. Előkerül egy hanglemez is.* Én már nem is figyelmeztetem rá. - Végére is ajándékba kaptam tőle a jegyet... igaz, ő is ingyen szerzi, dehát istenem...

Luisse elbeszélése megakadályozza Helmet, hogy ismét Paulhoz forduljon saját ügyében.

LUISE *félíg Helmhez, félíg Paulhoz:* A hanglemezt is ajándékba kaptam tőle, keresztmetszet az Aidából. Kicsit nézelődtünk a pénztár mellett az árusnál, ott fedeztük fel. Peter Anders énekel a lemezen, és teljesen spontán azt mondtam: szívesen meghallgatnám egyszer az Aidát ebben a szereposztásban. Erre megvette nekem ajándékba. Igaz, árle-szállított lemez volt. Legszívesebben azonnal föltenném, képzelheted. Alig várom, hogy hallhassam. De ahhoz kicsit nagyobb nyugalom kellene.

HELM Már csak egy pillanatig van szükségem Paul úrra, mert azt hiszem, közben megegyeztünk...

LUISE *el akarja téríteni a tárgytól:* De ez a fülsértő hangú kisasszony remél-hetőleg nem a menyasszonya?

HELM Emiatt ne aggódjon, Luise kisasszony.

LUISE Nagyon csinos, de sajnos kicsit nevetetlen.

HELM Az impulzív természete néha elragadja, ezt ne vegye tőle rossz néven, Luise kisasszony.

LUISE Az ilyesmi a gyerekszobán múlik. Nem tehet róla. - *Lilóhoz.* Biztosan nagy reményeket fűz a fiatalemberhez.

LILO *dühösen kifakad:* Most megmondom magának, mihez fűzők én remé-nyeket: hogy már nem soká látom, Luise kisasszony, „kisasszony!”, „kisasszony!”, ha csak meghallom ezt a szót! Egyáltalán mi értelme van még ennek... hogy ilyen tutyimutyi öregek a faxnijaikkal... És ez a bűz itt - kibírhatatlan!

PAUL *átszól:* Színésznő akar lenni!

HELM Dehogysis. Hiszen ápolónő.

PAUL Ez volt a kettes számú monológ: a dühös.

HELM *Lilóhoz:* Ne menj el, Lilo!

LILO *Helmhez:* Csak temiattad maradok.

LUISE Ha Paul azt mondja, színésznő, az biztos úgy van. Ő remek pszichológus. Nem nagyon akad még valaki, akinek annyiféle téren lennének ismeretei, mint neki.

HELM Így van.

LUISE Ez egészen rendkívüli.

LILO Számomra maguk nem is léteznek!

HELM Kár, hogy nem tudja jobban hasznosítani őket.

LUISE Hasznosítani? Annak ő fölötté áll!

HELM Úgy értem, más emberek javára hasznosítani...

LUISE Bárki kérhetne tőle tanácsot. Hiszen maga is azért jött.

HELM Hát, nem egészen.

LILO Számomra maguk nem is léteznek!

LUISE *nem figyel oda, Helmhez:* A bátyám bármilyen foglalkozást választ-hatott volna. Nagyon sokáig fontolgatta, mit válasszon, nagyon sokáig is tanult, a legkülönbébb diszciplinákat végezte el, nem csak úgy egy irányba ment szűklátókörűen, és akkor még megvolt a szüleinktől örökölt nagy gyár is - akkor még bármi lehetett volna belőle! De őbenne lassan megérlelődtek a filozófiai gondolatai, és végül kifejlesztette az evolúciós elméletét.

HELM *meghökkenve:* Evolúciós elméletét?

LUISE Nem, azt hiszem, ezt maga nem értheti meg! Igaz, Paul?

PAUL *majd elalszik:* Tessék?

LUISE Bármilyen foglalkozása lehetne!

HELM Például milyen?

LUISE Bármilyen!

HELM De, mondjuk, milyen? *Mivel Luise sértetten hallgat.* Orvos?

LUISE Orvos? Az semmi különös! Egy orvosban igazán nincs semmi különös!

HELM Hát azért...

LUISE Mi van abban különös? Tíz éve járok a térdemmel Strachmann doktor-hoz. És ő folyton csak azt hajtogatja: ez alkati dolog, Paul kisasszony. - Na, és egy sebész?... Sebésznek lenni, az kezűgyesség, semmi több! Bármi más... *Legyint.* Ott van például az anatómia, azzal Paul felhagyott, túlságosan igénytelen volt neki.

Helm nem akar ebbe belebocsátkozni, fel-alá szaladgál idegesen.

LUISE A legtöbb embernek egyfajta tehetsége van - ha egyáltalán! Paul ellen-ben mindent tud.

HELM De valamit akkor is kell csinálnia az embernek!

LUISE Mit? Művészettörténetet?

HELM Teljesen mindegy, mit! Igen, például dolgozni egy múzeumban!

LUISE Ugyan, a múzeum, az csak olyan, mint egy levéltár!

LILO Ezek ketten maguk is csak múzeumi tárgyak.

HELM Valamit! Felállni a pamlagról, kimenni a házból! Körülnézni kinn, hogyan változik a világ! Tudniillik most épp rengeteget változik.

LUISE Épp ez az, amire Paulnak nincs szüksége! Nem kell neki külön odamennie és résztvennie a dolgokban! Még csak látnia sem kell! Ő csak mesél és mesél, és miközben sok-sok éven át hallgattam, mindig azt gondoltam, az egész világot elmeséli, mindenestül az egészet!

LILO *Helmhez, mellékesen:* Én kikapcsolom magam. *Bedugja a fülébe a walkman fülhallgatóit.*

LUISE Minden létrejön és kifejlődik és elmúlik és változik és újraéled a fejében. Ez valami csodálatos! Már gyerekkorában is így volt! Ült az ágyában és mesélt, mi pedig hallgatóztunk a túloldalon a falnál.

LILO *kihívóan hangosan ismétli meg a mondatokat a kazettás nyelvleckéből:* Apakah di szini ada dokter. - Fel kell keresnem egy orvost. Szájá hárusz pergi ke dokter? - Van itt orvos? Berapa lama szájá hárusz tinggal? - Mennyi ideig kell itt maradnom?

HELM *Paulhoz, már nem figyelt Luiséra:* Tessék, Paul úr, itt az irat. *Odament az írógéphez és kirántotta belőle a papírlapot, amely a beleegyezési nyilatkozatot tartalmazza, és most Paul orra alá tartja:* Tessék, Paul úr, itt az irat!

LILO *rövid időre levette a fülhallgatót:* Na, végre! *Visszadugja a fülébe a fülhallgatót.*

PAUL Nincs itt tinta.

LUISE Hú, de türelmetlen, ez most igazán látszik magán. Leülni már, úgy látszik, nem is akar, azt hiszem, már rég menne legszívesebben.

PAUL Nem, dehogy, Helm úr még nem akar távozni tőlünk.

LUISE Nem? Hát én nem tudom, mit főztetek ki kettesben. Halvány sejtelmem sincs, mi folyt le itt a távollétemben. Megettétek legalább a spagettit?

PAUL Meg.

LUISE Remélhetőleg megmelegítettétek és nem csak úgy hidegen gyúrtétek le, ahogy szoktat, mikor nem vigyázok. *Helmhez:* Olyan mohó, amikor evésre kerül a sor!

HELM *a papírlapot ütögeti:* Paul úr!

PAUL Az aláírásomat akarja! Azt akarja, hogy az aláírásommal lássak el egy fontos okmányt. De beszáradt a tinta, nincs több tinta a tintásüvegben. Láthatja maga is: belemártom a tollat, és csak szőrszálak fityegnek rajta. Nem is írtam már régóta semmit.

HELM Tessék, itt a töltőtollam.

LUISE Nem tudom, mit akarsz most itt aláírni, Paul, de te biztos tudod, mit csinálsz.

PAUL Csak a nevemet.

LUISE De csak nem a lakásról van szó, Paul? Helm úr, csak nem a szobáinkból akar elűzni bennünket? Ezt igazán nem teheti meg velünk! Szó se lehet róla! Annak idején azért hoztam ide Pault Berlinből, hogy itt végre nyugta legyen.

HELM Az elülső részben sokkal jobb lakást kapnak.

LUISE Előbb talán kérdezzen meg engem!

HELM Luise kisasszony...

LUISE Szó sem lehet róla! Szó sem lehet róla!

HELM Luise kisasszony... A bátyja és én...

LUISE Paul, ezt nem írod alá! Szóval még a Pisulskinével is összeszúrte a levelet! Nahát ezt nem vártam volna magától!

PAUL Aláírom... aláírtam! És ezennel visszaadom magának a tollat!

HELM *megkönnyebbülve:* Hálásan köszönöm, Paul úr! Olyan fontos volt ez nekem! Minden - minden ettől függ számomra!

LUISE Paul, hogy tehetted meg! - *Hirtelen dühösen megragadja Anita karját.* És te kis nyavalyás, most aztán takarodj haza végre! *Az ajtóhoz lökdösi Anitát.* És ígérem, gondoskodom róla, hogy bezárjon az anyád, és ki ne mozdulhass többé! *El vele.*

19

PAUL Megettem! *Rág és vigyorog.*

Helm nem vette észre, hogy Paul a szájába tömte a szerződést. Elhűlve nézi most, amint rágja és nyeldesi.

HELM A nyilatkozata...

PAUL Bekebeleztem. *Vigyorog Helmre.*

Lilo figyelte Pault, és most fuldoklik nevettében.

HELM *reszket dühében, teljesen elváltozott hangon:* Állj föl! Állj föl a székemről!

PAUL Örökölted a széket is? Kár, hogy ülök rajta és jól érzem magam. És ráadásul még le is lóg róla a valagam.

HELM Állj föl!

PAUL Várj egy kicsit, azt hiszem, odanőttem. Várj egy kicsit - nem, azt hiszem, mégsem. Nem akarok.

HELM Állj föl!

PAUL Ez akarat dolga, hogy akarok-e vagy nem, hogy százhusz kilót el akarok-e mozdtítani egyik helyről a másikra vagy nem.

HELM Ha teljes egészében nem tudlak kirámolni innen, kiraklak darabokban.

PAUL Kezdd csak el.
 HELM Kiraklak kilónként.
 PAUL Akkor elő kell vened a késedet. Vagy egy csirkedaraboló ollót.
 LILO Ott a kés!
 PAUL És döfnöd kell meg kaszabolnod!
 HELM *valóban nekiszegezi Paulnak a kést: Nyomorult madárijesztő! Rohadt*
dög! Kitömött pojáca!

Paul álmosan leinti.

HELM Ha beléd döfném, nem is jönne vér belőled.
 LILO Persze, ess csak neki, próbáld ki!
 PAUL Nem tudja, hol kezdje.
 LILO *Paulhoz: És nem is védekezel!*
 PAUL Nem, nem is védekezem, még a karomat sem emelem föl, még csak a
 kisujjamat sem tartom föl figyelmeztetőn!
 LILO Ne hagyja magát.
 PAUL Most befelé fordítja a szemét és nem tudja, mit gondoljon odabenn a
 fejében. *Odadobja Helmnek a papucsát. Tessék, a lábam már tiéd!*

Helm félrehajítja a papucsot.

PAUL Ó, a lábam még megvan, most látom. Igaz, egy kicsit lötyög.
 HELM Kinyírlak... Mindnyájatokat kinyírlak!
 PAUL Nagyon szépen mondod... szép szavak. - Izzad. *Lilóhoz: Nézd csak, te,*
a reménység zöld arája. Hiszen nem is csinál semmit, meg se moccan.
És dől az arcáról az izzadság a szájába. Most lenyeli. Adj neki
törülközőt.
 HELM Megteszem, meg fogom tenni...
 PAUL Hozz neki egy törülközőt, töröld le a homlokát, már semmit se lát az
 izzadságtól.

Helm erőszakos-tehetetlen mozdulatot tesz. Lilo nevet.

HELM Ne neved!
 LILO Szinte balettozol!
 PAUL *odavágja a másik papucsát is: Kapd be!*
 HELM Te szemét, te parazita, te büzlő dög, fölaprítalak, fölmorzsolom a
 csontjaidat, cafatokra téplek, izzé-porrá törlek, pusztulj innen! *Ráveti*
magát Paulra, őrvöngő dühében felborítja vele a széket, a baltával fel-
darabolja Pault, a karokat, a lábakat, a fejet bedobálja a sötét szom-
széd szobába.

Lilo az egész gyilkolási jelenet alatt visított, aztán elszalad, hallani, amint tovább visong.

HELM Ne ordíts úgy! *Leül, befogja a fülét. Aztán rongyokat és kendőket vesz elő a szekrényből, hogy letakarja velük a vérfoltokat a padlón.*

20

HELM Vajon miért ordított olyan rettentően? - Úgy hallom, még mindig ordít. *Fülel.* Igen, még mindig. Ezek a kitörések... olyan teátrálisak... ha azt mondja neki az ember: képzeld el, tanúja vagy egy közlekedési balesetnek, már rá is zendít. Olyan tökéletesen csinálja, hogy akik körülállják, nők-férfiak, kendőket dobálnak rá, hogy végre elhallgasson. És ha végre elhallgat, akkora lesz a csend, hogy az ember azt hinné, ekkora csendet még sosem tapasztalt. Mint a Tarr-sivatagban.

21

LUISE *jön vissza. Szemrehányón:* A klozettablakon kellett belökdösnöm. Meg kellett ragadnom és szó szerint be kellett gyömöszölnöm, azt a kis zsírpacnit a szűk nyíláson! Nekem ezzel a gyenge karommal! A csengetésre senki sem reagál. Az anyja éjszakai műszakon van, ő így mondja. - Leráztad a fiatalembert, Paul? *Meglátja Helmet, amint ott áll.* Úgy, szóval még itt van!

HELM Igen.

LUISE Hol van Paul bátyám? Csak nem feküdt le aludni?

HELM Nincs többé.

LUISE *kiált:* Paul! *Helmhez.* Csak úgy magára hagyta? Ez tipikus Paul! - De csak nem veszekedtek?

HELM Nem.

LUISE Hát azt nem is tudnám elképzelni. Paulnak más a természete. Egyszer azt mondta nekem, azért nem mozgok, mert félek, hogy eltaposok egy bogárkát, ezért inkább ülve maradok. És csak egészen óvatosan lélegzem, nehogy bekapjak egy szúnyogot. - Most képzelje!

HELM Itt nem röpködnek szúnyogok.

LUISE Hát igen, ilyen ő! Ilyen békés természetű! Feltétel nélkül békés természetű, mint egy szent! *Hirtelen körülnéz.* Hogy micsoda rendetlenség van itt! Elég kitennem a lábam a házból, és máris ekkora a rendetlenség! Az előbb még úsztam az operai élményben, észre se vettem, mi van itt! Kocsonya a szőnyegen, vagy mi ez? Úristen, de megijedtem, igazán azt hittem egy pillanatra, hogy egy szem van ott szétkenődve! Egy kis maradék kocsonyát eltettem még magamnak reggelire! - Legalább dülőre jutottak a problémáik megbeszélésében?

HELM Igen.

LUISE Olyan okos Paul, de a gondolkodása nem mindig elég gyakorlatias. Ilyenkor figyelmeztetem, és néha át kell vennem tőle a kezdeményezést.

HELM Igen.

LUISE Tulajdonképpen akkor most mik is a terveik?

HELM Végre fölágaskodhatnak a fehér paripák!

LUISE Tessék?

HELM Mit mondtam?

LUISE A terveikről érdeklődtem.

HELM Nagymosoda.

LUISE Aha.

HELM Szeretnék ebben a régi épületben egy nagyüzemi mosodát létesíteni közösen egy úrral, aki a tőkét adná, tehát beszáll a vállalkozásba.

LUISE Hát ez nagy átalakulás volna.

HELM Igen, így lehetne nevezni. - Nagymosoda!

LUISE Gratulálok! Ragyogó ötlet! Paulnak mi volt a véleménye róla?

HELM Felélénkült tőle.

LUISE Olyan szívesen kap föl ötleteket és aztán továbbszövi őket! Nagymosoda - ez akár tőle is származhatna!

HELM De tőlem származik és a tőkéstársamtól!

LUISE Ó, az a fránya pénz!

HELM Pénz, mindig csak pénz! - Tőke nélkül semmi nem megy!

LUISE És van elég hely?

HELM Ezért kell kiköltözniük innen, Luise kisasszony!

LUISE *erélyesen*: Azt nem! *Felkiált*: Paul! Paul, hol vagy ilyen sokáig!

HELM Elment.

LUISE „Elment”! Még hogy Paul elment!

HELM Kiment az ajtón!

LUISE Lehetetlen! Kézben kellett volna akkor kivinnie! Sok-sok éve lakunk már itt, és egyetlen egyszer sem sikerült még rábeszélnem, hogy kimenjen. Egyetlen egyszer se tette ki a lábát a szabadba!

HELM Van egy tükre?

LUISE Mi lelte magát? Csak most veszem észre, hogy milyen zavarodottnak látszik. Falféher. - Meg kell kérdeznem Pault. *Felkiált*: Paul!

HELM Hagyja. Valami borzalmas dolog történt. Nem is tudom, hogy magyarázzam meg... a fenébe is! Látja a tíz ujjamat?

LUISE Igen. És?

HELM Zúgnak külön-külön a levegőben vagy fityegnek a kezemen?

LUISE *megfogja Helm kezét: Milyen hideg a keze.*

HELM Mit mondjak erre?... Akkora a csend, halotti csend van.

LUISE Már elmúlt tizenegy. Ilyenkor mélységes csend és nyugalom van.

HELM Tizenegy múlt?

LUISE Igen. Tízkor volt vége az operának, és akkor Möllernével még beszélgettem kicsit a szép élményről. Láttá már az Aidát?

HELM Valaki van itt!

LUISE *füfel: Nincs itt senki. Kizárt dolog. Hozzánk nem jön senki.*

HELM Világosan hallom. *Megragadja Luisét, megrázza. Hegyezze a fülét! Nagyot hall?*

LUISE Tizenegy után nem jön senki. Nem emlékszem, hogy valaha is jött volna hozzánk valaki ilyen későn. Váratlanul végképp nem.

HELM A rendőrség!

LUISE Ugyan kérem!

HELM De igen, egy rendőrfőnök!

LUISE Ugyan, a hatóságok meg a rendőrség azt sem tudják, áll-e még egyáltalán a házunk. Biztos csak a kereszteződésben állnak és bűnözőket kapnak el.

HELM *rémülten: Ez a lépcsőházból jön! Razzia!*

LUISE Van valami a rovásán? Tulajdonképpen egyáltalán nem ismerjük magát!

HELM Kopognak!

LUISE Csakugyan. Most én is hallom.

HELM Másodszor.

LUISE Nyissunk ajtót?

A lakásajtóhoz mennek.

22

Mögöttük kinyílik a szomszéd szoba ajtaja, Paul tűnik fel benne.

LUISE *észreveszi: Te vagy az, Paul!*

Helm összecsuklik.

LUISE Mindjárt gondoltam, hogy odabenn ülsz szép csendben, nem mozulsz, és el vagy merülve a gondolataidba. De most, ha tetszik, ha nem, lejátszom neked ezt a lemezt, amit magammal hoztam. Megleptek a tempóik! Egészen mások a tempóik, mint a múltkori rádiófelvételen, tudod, az ünnepi játékokról. Gyorsabbak, könnyedebbek, mondhatni: olaszosabbak. Először ez felületesnek, sőt komolytalannak tűnt nekem, teljesen idegennek, de aztán magával ragadott. *Észreveszi Helmet, aki ájultan hever a padlón.* Mi lelte vajon a fiatal barátunkat? Fekszik a padlón elnyúlva, és a szempillái repdesnek. Nézd csak meg, Paul! Gyere csak ide, Paul! Gyere ide gyorsan!

Paul leült egy székre, nem mozdul.

LUISE *a földön fekvő Helm fölé hajol:* Óvatosan a szájára helyezem a zseb-kendőmet, hogy lássuk, lélegzik-e még. - Hát ez most nagyon kellemetlen. Mielőtt bejöttél, már kicsit furcsán viselkedett.

PAUL *ülve maradt:* Hideg víz.

LUISE Hozzá! Hozz egy vödörrel.

PAUL Nem tudok.

LUISE Nem akarsz.

PAUL Nem tudok.

LUISE Csak föl kell állnod, négy lépés a vízcsap.

PAUL Öt.

LUISE Bánom is én, öt.

PAUL Hat.

LUISE Mindig ugyanaz! Mindig ugyanazt csinálod! Én meg ugorjak.

PAUL Zavarsz.

LUISE Olyan undorító látvány, mikor fekszik valaki a földön és nem mozdul. - Nagyon nehéz veled néha az életem, Paul. Ezt meg kell mondanom.

PAUL Jó, jó.

LUISE Hogy dühít, mikor azt mondod: jó, jó.

PAUL Jó, jó.

LUISE Itt fekszik holtan ez a fiatalember, és én valóban magam megyek a mosdóhoz, és hozom a vizet. Ilyen vagy.

Luike indulni készül, elfordul Helmtől. Helm felül, kábultan ül a padlón.

LUISE Pedig milyen lelkes hangulatban jöttem haza!

PAUL *Helmre mutat:* Íme.

HELM *rákiált Paulra:* Lenyelte a papírt!

PAUL Igen.

LUISE *dühösen:* Arcátlanság így megijeszteni az embert! És most úgy ül ott, mintha semmi sem történt volna!

HELM Mi történt?

LUISE Ezt én kérdelem magától!

HELM *Paulra mutat:* Semmi, semmi a világon! Hiszen maga is láthatja, egyben vannak a tagjai.

LUISE Nahát akkor, ha jobban érzi magát, segítsen helyretolni a zongorát, oda, ahol a rezsó konnektora van. Fogalmam sincs, mi folyhatott itt, mialatt én boldogan ültem az operában és Verdivel egy másik világban töltöttem az időt. De nem is akarom tudni! A zongorának azonban a helyére kell kerülnie. Tolja meg!

Helm engedelmesen a zongorához megy, meg akarja tolni.

LUISE Ahogy így elnézem, igazán megsajnálom. - Olyan szép nagy terveket forgat a fejében, mindenféle vállalkozásokra készül, gyönyörűen kiszínezi magában mindent, és akkor megbotlik valami apróságra, mert nem gondolt erre az apróságra. - Nézd csak, Paul, az a zöld tarisznya, az nem a miénk.

Szemügyre veszi a tarisznyát, amelyet Lilo hagyott ott.

HELM Lilo táskája.

LUISE Jó, hogy az a harsány hölgy nincs már itt. *Turkál a tarisznyában. Kiveszi a termoszt, kinyitja, beleszagol, lekicsinylően:* Ki lehet önteni. - De termoszra már rég szükségünk van. *Tovább turkál.* Narancs - feltehetőleg mag nélküli, hogy ne kelljen köpködni.

HELM Nincs is már magos.

LUISE Paul folyton köpköd evés közben. Eszik és köpköd. Erről nem tud leszokni. *Tovább keresgél a műanyagzsákban.* Két pohár puding! Ó, málnaöntettel! Mintha csak sejtette volna, Paul! A grízpudding Paul kedvenc étele. Fahéjjal még jobban szereti. Ha maga főzi az ember, akkor persze sokkal finomabb. Talán van hozzá külön fahéj.

HELM Nincs fahéj.

LUISE Mit csináljunk most magával, ha minden vállalkozása ilyen siralmasan megghiúsul? Ki kell gondolnunk valamit. Paul, mondd meg te, neked annyi tapasztalatod van! Biztos vannak olyan hivatások, amelyekben semmiképp sem bukhat meg az ember! Ahol egyáltalán nem a tehetségen múlik a dolog... idegenvezető például... vagy hálókocsikalauz - ezek többnyire olyan ferde egzisztenciák... dehát honnan is tudnám én. Nekem nincs tapasztalatom. Adj már valami tanácsot ennek a fiatalembernek, hogy mi lehetne belőle! Neked mindig eszedbe jut valami. Hiszen olyan jó pszichológus vagy, Paul! - Most meg elaludt. Biztosan sok volt ez ma már neki. Fölteszem akkor a lemezt.

Helm egymaga taszigálja tovább a zongorát. Luise fölteszi a lemezt: az Aida, egy ária. Paul alszik.

LUISE *hallgatja a zenét:* Csodálatos!